ATEITIS

5

1918 LAISVĖS KOVOS METAI 1968

ATEITIS **LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS**
eina nuo 1911 m.

1968 metai gegužė Nr. 5

Šiame numeryje:

Pamilau aš saulę — Petras Lapas 125
Vox Populi 126
Komentarai 127
Apie pasaulėžiūrą — dr. J. Girnius 128
Ikaro giesmė (eilėraštis) — Indrė Damušytė 131
Pamilau aš saulę — Birutė Venclovaitė 132
Pamilau aš saulę (eil.) — Rūta Augiūtė 134
Komunikacija — Darija Deksnytė 135
Moksleivių kursai Patersone — Onilė Vaitkutė 136
Veikla išeivijoje — Aleksandras Pakalniškis jr. 138
Pamilau aš saulę — Teresė Slotkutė 138
Pamilau aš saulę (eil.) — Vida Petrutė 139
Šaulių literatūros konkursas jaunimui 139
Pamilau aš saulę — Audra Čeponytė, Jūratė Tamulaitytė, Danutė Butkutė, Marija Šataitė 140
Lietuvių literatūros klasikai: Vaižgantas 142
Ištrauka iš "Rimų ir Nerimų" — Vaižgantas 144
Lietuvių foto archyvo konkurso taisyklės 146
Ex Libris: Ateitis
"Meilė trikampy" — Stasys V. Rastonis 147
"Mėlyna diena" — J. 147
Žiūronai 148
Ateities Spinduliai — jaunučių skyrius
Susikaupimas — Antanas Gudenskas, Danutė Bilevičiūtė 150
Iš ateitininkų istorijos 151
Lietuvos paukščiai 153
Koks yra geras draugas? — Kęst. Urbonavičius 154
Ką man reiškia Lietuva? — Danutė Bilevičiūtė 154
Prasilaužimas kovoje prieš badą 155
Lietuviški paukščių pavadinimai 155
Galvosūkis 156
Kreivos šypsenos ..... viršelio 3 psl.

Viršelis — "Pamilau aš saulę" — **Raimundo Šilkaičio** nuotrauka. 129 ir 133 psl. nuotraukos — **Vytauto Maželio**; 135 psl. nuotrauka — **M. Borusienės**. 152 ir 153 psl. iliustracijos — **Petro Sandanavičiaus.**

REDAKCIJA: vyriausias redaktorius — **Antanas Sabalis**; reportažas — **Kęstutis Čižiūnas**; jaunesniųjų moksleivių skyrius — **Gintarė Ivaškienė**; nariai — **Gabija Juozapavičiūtė, Vincė Juškaitė, Petras Sandanavičius, Raimundas Šilkaitis.** Redakcijos adresas: ATEITIS, 80-23 85th Drive, Woodhaven, New York 11421.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata $3.00, garbės prenumerata $10.00; visur kitur laisvajame pasaulyje $3.00.

Administratorius: **Kazys Vainius** — ATEITIS, 64-09 56th Road, Maspeth, New York 11378.

Spaudos darbus atlieka Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine
Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Yearly subscription in US and Canada $5.00. Single copy 50 cents. Entered as second class matter and second class postage paid at the Flushing, New York Post Office.

Petras Lapas

PAMILAU AŠ SAULĘ

vienišas lašas
drėgną dieną
vėsiu kvapu padvelkia
pro nuvargusių vilties langų stiklus
staiga
spinduliu atlėkęs
kaž kas įneša naujų šviesių minčių
ir aš pakėlęs galvą
su nuostaba
kaip viliūnę
stebiu vaivorykštės spalvom gaisruotą
mano pamiltą SAULĘ

ar kai parke
rudens lapas
savin sujungęs visų metų liūdesį
į vaiduoklišką kritimą
ir vėjo nešamas į kūdrą
ją dažo mirštančių laikų spalva
man tada
vaidenasi seni pavasariai
naujos vasaros skliautai dangaus
ir ten, aukštai, aukštai už pūkų pilkų
tikiu
žiūri į mane
ir mano SAULĖ
net pažįstamų žmonių veidai
ir jų kasdieninė
man kartais svetima
kalba sielos plyšelių nebeatskleidžia
tik sausas draugo kosulys
jo neiškalbi tartis
liūdnų tyrų akių šviesa
veda
mūsų abiejų
kaip prisikėlusių vėlių
lėtus žingsnius
ir parodo tą
vaivorykštės spalvom gaisruotą SAULĘ

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

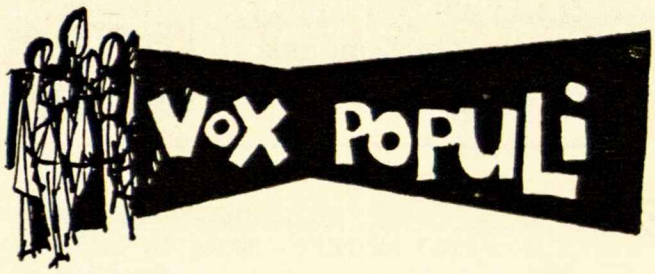

Gerbiama "Ateities" Redakcija,

Mums visiems labai patinka Jūsų (redakcijos) tam tikras draugiškumas ir šiltumas ir įvairios pastangos raginti ateitininkus jaunuolius rašyti.

Žinoma, ne viskas tobula. Pvz. norėtųsi daugiau beletristikos matyti — moksleiviai perdaug dėmesio kreipia į rimtas analizes ir užmiršta pamiklinti savo vaizduotes. Ypatingai laukiu daugiau eilėraščių, tačiau jų stoka nėra redakcijos kaltė.

Su pagarba,

Mirga Pakalniškytė

•

Mielas Redaktoriau,

Atskirti "kas nauja ir vertinga" nuo to "kas nauja ir tuščia" nėra paprasta ypatingai šiais laikais, kai yra taip madoje prisiimti viską, kas nauja. Tame pasirinkime suklumpa ne tiktai jaunas, bet dažnai ir vyresnysis.

Šiuo noriu pasidžiaugti Jūsų kolektyvo sugebėjimu per "ATEITĮ" atverti jaunimui **naujus** ir **vertingus** horizontus.

Jūsų

Adolfas Damušis
Detroit, Michigan

•

Sveikinu ATEITĮ sugrįžusią vėl prie mūsų brangiosios kalbos rašybos!

Malonu dabar vėl ATEITĮ skaityti.

Su gilia pagarba

G. Kreivėnaitė
Chester, Pa.

•

Didž. Gerb.
Pone Ateities Administratoriau,

ATEITIS kurį laiką klajojo po Alamabą ir... mums svetimus miestus, bet ačiū Dievui, kad ji grįžo į savo šventą pasiuntinybės kelią — Misiją. Dabar ATEITIS yra vienas iš įdomiausių, patraukliausių ir vertingiausių žurnalų jaunimui; ačiū Viešpačiui, redaktoriui ir ATEITIES štabui.

Su pagarba ir meile

Jūsų **P. Tamulionis**
Cleveland, Ohio

Redakcija dėkoja visiems, parodžiusiems dėmesį jos darbui, kuris, — kaip daugelis visdėlto žino, — nėra lengvas. Mus palaiko kiekvienas laiškas ir kiekvienas rašinys; kiekviena nauja prenumerata, kiekvienas naujas veidas ir vardas, kuris pasirodo mūsų žurnalo puslapiuose. Be jų visų: tiek laiškų, tiek rašinių — mes tikrai negalėtume tęsėti.

Ačiū visiems!

KAIP RAŠYTI Į ATEITĮ

Redakcija kartais gauna rašinėlių, kuriuos reikia labai taisyti ir perrašyti, nes jaunieji autoriai nežinojo, kaip šį darbą palengvinti ir kartu paaiškinti tiems, kurie norės ir toliau rašyti laikraščiams ar žurnalams.

1) Rašinys turi būti ant vienodo dydžio popieriaus lapų; rašoma tik ant vienos lapo pusės, — antroji pusė paliekama tuščia. Geriausia rašyti mašinėle, nes spaustuvė priima tik mašinėle rašytus rankraščius. Todėl visus ranka parašytus dalykus redaktoriai perrašo mašinėle. Rašant mašinėle, reikia eilutes atskirti **per du tarpus** (double-space) ir palikti didelius **laukus** (margins). Laukai turi būti po vieną colį iš abiejų pusių — mažiausiai. Geriau dar — po du colius. Net ir ranka rašant, reikia palikti didelius tarpus tiek tarp žodžių, tiek ir tarp eilučių.

2) Rašinio lapus reikia susegti ir sunumeruoti. Ant kiekvieno lapo aukštai, dešiniame kampe reikia parašyti didelėmis raidėmis ATEITIS. (Spaustuvėje, kur spaudžiama daug žurnalų, vienas paklydęs popieriaus lapas metamas į krepšį, jei nėra tuč tuojau žinoma, kam jis priklauso...).

3) Reikia kiek galint teisingiau sudėti lietuviškus ženklus; ženklai niekada **nededami pieštuku** — tik plunksma ir nylono pieštukais (felt marker). Ant mašinėle parašyto rankraščio, pieštuku sudėti ženklai nesimato.

Kitą sykį parašysime, kaip teisingai vartoti kai kurias lietuviškas frazes ir žodžius.

ATEITIES Redakcija

ATEITIS

KOLUMBIJA IR STUDENTŲ JĖGA

Šiuo metu pasaulyje veikia įvairios "jėgos": pradėjome su "Arklio jėgomis" technikoje. Dabar jau turime "Masių jėgą", "Juodąją jėgą", "Gėlių jėgą", — na, ir paskiausioji yra "Studentų jėga". Visame pasaulyje studentai reikalauja reformų, teisių, lengvatų ir balso, tvarkant universitetus. Prancūziją paraližavo Paryžiaus studentai, Berlyne — mušėsi kairieji studentai, tai dabar atėjo laikas ir amerikiečiams parodyti, ką jie gali. Tas ir įvyko Kolumbijos universitete.

Kolumbijos universitetas randasi New Yorke; jis yra JAV universitetų "gėlė": vienas iš "ivy league" universitetų, kitaip sakant, priklauso iškiliųjų, turtingųjų, prestižo universitetų grupei (jų tarpe yra Harvard'o ir Yale universitetai). Jau pats vardas sako, kad tai ypatingas amerikiečių mokslo židinys (paprastai Amerikoje žodis "Columbia" siejamas su Kolumbo žeme, t. y., pačiu šiaurės Amerikos kontinentu).

Viskas prasidėjo tuo, kad universitetas nutarė pastatyti dar vieną sporto salę juodukų rajone. Studentų dalis užprotestavo ir surengė demonstraciją. Demonstracijos metu įsiveržė į universiteto rektoriaus kabinetą — raštinę ir ją užėmė. Išlaikė užėmę dvi dienas. Po to policija užsibarikadavusius iš universiteto išmetė.

Šioje vietoje mus stebina keletas dalykų: vienas yra tai, kad studentai ne tik rektoriaus raštinę užėmė ir ją visai sugriovė, bet ir žiauriai priteršė. Visam reikalui vadovavo studentų grupė, pasivadinusi "Students for Democratic Action"...

Antras įdomus nuotykis yra tas, kad žurnalistų tvirtinimu 20 procentų demonstrantų visai nebuvo studentai.

Trečias faktas atskleidžia tokio studento galvojimą: demonstrantai reikalauja, kad jie nebūtų baudžiami, ir kad viskas būtų pamiršta, lyg nieko nebūtų įvykę. Kitaip sakant, niekas čia nekaltas, tik susidėjusios aplinkybės...

Jeigu Kolumbija yra nors kiek tipiškas Amerikos universitetas, tai visiems turi pradėti darytis aišku, kokioje aplinkoje "gyvena" mūsų lietuviai studentai. Tuomet nenuostabu, kad jie nejaučia jokios atsakomybės, ir visą savo nesugebėjimą lengvai moka suversti "aplinkai". Tokie universitetai kaip Kolumbija juos tai ir išmokė.

Šia proga tenka tik pacituoti Tėvo D. Lord, SJ, žodžius, pasakytus žurnalistams, kai viename garsiame universitete berniukai studentai įsilaužė į mergaičių bendrabutį:

"Jaunas žmogus yra nepaprastai logiškas; jeigu jam metų metais kalsi į galvą, kad jis nėra niekas kitas, kaip tik prasilavinusi bezdžionė, — tai kam rautis plaukus, jei pagaliau jis lipa į medžius?".

Pasaulėžiūros sąvoka ir su ja susiję klausimai yra vieni iš sunkiausių šių dienų jaunuoliui; tiek lietuviui, tiek ir visiems kitiems. Moksleivių kursuose esame tai pastebėję. Todėl čia spausdiname keletą dr. J. Girniaus minčių iš "Idealo ir laiko", kad atskirus skyrelius būtų galima panaudoti būrelių diskusijoms.

APIE PASAULĖŽIŪRĄ

Dr. Juozas Girnius

Principiškai pasaulėžiūrinis rūpestis yra gyvas kiekviename žmoguje. Griežtai imant, *nėra ir negali būti žmogaus be pasaulėžiūros,* nes vienaip ar antraip kiekvienas savaip sprendžia pagrindinius pasaulėžiūrinius klausimus. Kiekvienas turime savo pasaulėžiūrą ta pačia prasme, kuria kiekvienas ieškome savo gyvenimo prasmės. Niekas negali būti visiškai abejingas pasaulėžiūriniam rūpesčiui, nes pasaulėžiūriniai klausimai liečia pačią žmogiškojo gyvenimo visumą. *Negalime šių klausimų pavesti kitiems taip pat, kaip negalime kitiems pavesti už mus numirti. Į žmogiškojo gyvenimo prasmės klausimą kiekvienas turi pats atsakyti.* Tai ir daro žmogų pasaulėžiūrine būtybe. Pasaulėžiūrinis rūpestis yra įrašytas žmogaus būtin tuo pačiu, kad žmogus yra laisve apdovanota būtybė, turinti pati spręsti, ką vertina ir kuo savo gyvenime vadovaujasi. Kiekvienas visada jau išpažįsta tam tikrą pasaulėžiūrinį nusistatymą pačiu savo gyvenimu, vadovaudamasis jame tam tikru vertės mastu ir tuo būdu liudydamas, kaip jis žvelgia į žmogaus padėtį ir paskirtį pasaulyje.

Pasaulėžiūrinis rūpestis yra visuotinis: nėra žmogaus be pasaulėžiūros. Tačiau *pasaulėžiūra nėra lygi pasaulėžiūrai.* Nors ir kiekvienas savo žvilg' laiko teisingu, faktiškai pasaulėžiūros supratimas gali būti visiškai skirtingas. Užuot buvusi vienaprasmė sąvoka, pasaulėžiūra savyje slepia visas įmanomas priešybes.

Pirmiausia, daugelis savo pasaulėžiūros aplamai sąmoningai neišplėtoja ir dėl to patys galų gale mažai tesuvokia savo pasaulėžiūrinį nusistatymą. Be abejo, negali būti kalbos apie gilesnį pasaulėžiūros išplėtojimą ir tuo pačiu apie sąmoningą pasaulėžiūrinį nusistatymą visais tais atvejais, kur iš anksto bodimasi pasaulėžiūrinių klausimų, kur jie laikomi neįdomiais, tuščiais, beprasmiškais etc. Daugelis neranda laiko žvilgiui į save pačius, skendėdami tamsoje, slegiami skurdo ar kasdieninės darbo rutinos vejami gyventi "diena iš dienos". Daugelio gyvenimui vadovauja tik primityviai suprantamos laimės troškulys, kurio negalima patenkinti paprasčiausiai dėl to, kad bergždžiai svajojama laimę rasti, kur jos nėra, ir užmirštama, jog tik prasmingas gyvenimas dovanoja žmogui laimę. Deja, šiuo atžvilgiu nėra esminio skirtumo tarp paprasto tamsuolio ir mokyto tamsuolio. Lygiai abu, nugrimzdę į kasdieninius rūpesčius ar viliojami "gero gyvenimo", gali nejausti, kad *abejingumas pasaulėžiūriniam rūpesčiui galutinai liudija abejingumą sau pačiam kaip žmogui.*

Galima šiuo atveju kalbėti apie "bepasaulėžiūriškumą". Tačiau ir šis "bepasaulėžiūriškumas" galutinai remiasi tam tikru pasaulėžiūriniu žvilgiu. Dažniausiai neregima savo dvasinio skurdumo dėl to, kad jį pridengia "gyvenimu naudojimosi", o ne "filosofavimo" šūkis: *carpe diem!* Tai iš tiesų šūkis gyvenimui be pasaulėžiūrinio rūpesčio. Bet ir toks gyvenimas be pasaulėžiūrinio rūpesčio nėra gyvenimas be atitinkamo pasaulėžiūrinio nusistatymo. Būtent: galima gyvent "carpe diem" principu, tik remiantis hedonistinio nihilizmo pasaulėžiūra, jog niekas

neturi kitos prasmės kaip akimirkos malonumas, ir dėl to yra išmintinga tik "naudotis diena, kol saulė dar šviečia".

Daug yra visokeriopo "bepasaulėžiūriškumo". Tačiau pasaulėžiūrinis abejingumas daugiau yra praktinė žaizda, o ne teorinė problema. Teoriškai problemiškesnis yra "antipasaulėžiūriškumas" — tiesioginis pasaulėžiūros neigimas ar bent nuvertinimas. Tai visi atvejai, kur vienokiu ar kitokiu šūkiu išeinama tiesioginėn kovon prieš pasaulėžiūrą. Bet ir šiais atvejais neaplamai "išsilaisvinama" iš pasaulėžiūros, o tik atstovaujama skirtingai pasaulėžiūros sampratai.

Be abejo, pagal skirtingą pasaulėžiūros sampratą įvairuoja ir jos prasmė. *Kaip pasaulėžiūra nėra lygi pasaulėžiūrai, taip nėra lygi ir jų vertė.*

Auklėjimas ir pasaulėžiūra

Vienaip ar antraip kiekvienas susidaro savo žvilgį į gyvenimą ir pasaulį. Bet svarbu, kad tas žvilgis būtų kiek galint platesnis bei gilesnis ir tuo pačiu teisingesnis bei vertingesnis. Tai ir veda į pasaulėžiūrinio auklėjimo bei auklėjimosi klausimą.

Anksčiau analizuodami "bepasaulėžiūrines" ar tiesiog "antipasaulėžiūrines" pozicijas, nurodėme, kad galutinai ir jos remiasi atitinkamais pasaulėžiūriniais nusistatymais. Šia prasme ir sakėme, jog nėra ir negali būti žmogaus be pasaulėžiūros. Tačiau drauge parodėme, jog pasaulėžiūra nėra lygi pasaulėžiūrai, ir būtent — ne tik formaliniu savo charakteriu, bet ir vidine verte. Todėl ir tai, jog kiekvienas savaime susidaro vienokią ar kitokią pasaulėžiūrą, iš esmės nieko nereiškia. *Tikras rūpestis yra susidaryti pasaulėžiūrą, kuri iš tikro savo tiesa teiktų šviesos gyvenimui,* nušviesdama žmogaus padėtį ir paskirtį pasaulyje. Tokia pasaulėžiūra nesusidaro "savaime". Priešingai, jai susidaryti reikia atitinkamo auklėjimo ir auklėjimosi.

Plati ir gili pasaulėžiūra negali būti susidaryta, besiremiant siauru ar sekliu pagrindu. Šiuo atžvilgiu naudingą įspėjimą sudaro ir visos "bepasaulėžiūrinės" ar "antipasaulėžiūrinės" pozicijos. Nors ir šios pozicijos remiasi atitinkamais pasaulėžiūriniais nusistatymais, bet šie nusistatymai iš tiesų lieka per siauri ir per seklūs.

Kritikė pozityvizmo analizė įspėja, kad reikia teisingai suprasti *pasaulėžiūros ir mokslų* santykį: mokslai teikia gamtinio pasaulio vaizdą, bet ne pačią pasaulėžiūrą. Pasaulėžiūra integruoja ir mokslinį žinojimą, bet ne juo esmiškai remiasi. Kas nori remtis tik mokslais, kuriuose esminiai pasaulėžiūriniai klausimai nekyla, tas savaime turi šiuos klausimus laikyti "nemoksliškais". Pozityvistinis agnoticizmas ir yra "antipasaulėžiūrinė pasaulėžiūra" tų, kurie moksluose ieško ir to, ko juose negalima rasti. Iš to ir aišku, jog nėra ko laukti, kad žmogų pasaulėžiūriškai subrandintų jau pats mokyklinis mokymasis. *Paprastas mokymasis dar neteikia pasaulėžiūrinio auklėjimo.*

Panašiai kritinė nacionalizmo analizė įspėja teisingai suprasti *pasaulėžiūros ir politikos* santykius: priklauso pasaulėžiūrai ir atitinkamas nusistatymas visuomeniniais klausimais, tačiau šie klausimai dar nesudaro pasaulėžiūros branduolio. Kas imasi savo vienokią ar kitokią visuomeninę ideologiją iškelti į pasaulėžiūros rangą, tas tik sustabina atitinkamą visuomeninę grupę ir tuo pačiu užsisklendžia tikrajam žmogaus kaip žmogaus gyvenimo prasmės rūpesčiui. Kaip pasaulėžiūriškai subręsti nepakanka tik mokslo įgyti, taip nepakanka ir tik turėti visuomeninio intereso. Politinis, tautinis ir apskritai *visuomeninis auklėjimas savaime dar nereiškia pasaulėžiūrinio auklėjimo.* Pasaulėžiūra yra daugiau ir už mokslinę žiniją, ir už visas visuomenines ideologijas.

INDRĖ DAMUŠYTĖ

IKARO GIESMĖ

pakilau kartu su juo ir mes abu
sparnuoti skridome nešivydomais keliais . . .
Dar anksti, toli už horizonto
pilką debesų tinklą perskrodė, tarytum, žaibai.
Bet ne žaibai, oi ne! Tai buvo saulė!
Saulė, kuri mūsų stebuklingą kelionę
puošė auksine karūna . . .

Su džiaugsmu
stebėjau saulės švelnias rankas
tiesiančias mums karūną auksinės laisvės,
laisvės ir šviesos, kurios mes troškome,
pasimetę labirinto vingiuose . . .

Ir aš krykštaudamas
pasinėriau saulės spinduliuos
Palikau savo keleivį šaukiantį . . .

nepamačiau, kad saulės apakinančioj šviesoj
glūdėjo pražūtis,
kuri ištiesė degančią ranką
ir suardė mano laisvę, mano sparnus.

Kas gi iš tiesų yra pasaulėžiūrinis auklėjimas? Tai nėra joks specialus auklėjimas, o viso žmogiškojo auklėjimo siela. Griežtai imant, *pasaulėžiūrinis auklėjimas ir auklėjimas yra tapačios sąvokos, nes lygiai į visą žmogų kreipiasi ir pasaulėžiūra, ir auklėjimas.* Auklėti žmogų — tai auklėti jį kaip žmogų, o ne tik vienu kuriuo atžvilgiu lavinti. Žmogus kaip žmogus auklėjamas ne vienai kuriai sričiai, o visam gyvenimui. Ir būtent: auklėti žmogų visam gyvenimui — tai įsisąmoninti galutinę žmogiškosios egzistencijos prasmę, kad ji savo šviesa vadovautų visiems žmogaus apsisprendimams. Šia prasme pasaulėžiūrinis auklėjimas ir nėra lyg koks papildomas priedas prie žmogaus auklėjimo, o pats jo pagrindas.

Reikia tai ypatingai pabrėžti, nes pas mus vis dar tebesama šiuo klausimu daug nelemto nesusipratimo. Visi susirūpinę kiek galint išauklėti jaunąją kartą, bet daugelis tiesiog baiminasi pasaulėžiūrinio auklėjimo. Iš šios baimės kyla ir priešiškumas pasaulėžiūrinėms jaunimo organizacijoms, ir ilgėjimasis tik vienos kiek galint bendresnio (atseit, juo mažiau pasaulėžiūrinio) pobūdžio jaunimo organizacijos sutelkti visam lietuvių išeivių jaunimui.

Kas už viską labiau baiminasi pasaulėžiūrinių skirtybių, tas, savaime aišku, turi ilgėtis pasaulėžiūrinių jaunimo organizacijų išblėsimo. Tačiau tam, kas supranta auklėjimo prasmę, nėra abejonės, kad to ilgesio išsipildymas nebūtų lemtas dalykas. Juo kuri organizacija yra

bendresnio pobūdžio, juo sunkiau jai vykdyti jaunimo auklėjimą, stokojant šiam auklėjimui pasaulėžiūrinės atramos. Reikia nuoširdžiai suprasti visas sunkenybes, su kuriomis neišvengiamai turi susidurti tokio palyginti bendro pobūdžio organizacija, kaip skautai, vykdydama ne tik laisvalaikio užėmimo, bet ir tikro auklėjimo uždavinį. Užuot besibaiminus pasaulėžiūrinio auklėjimo, reikia kiek galint daugiau jo pageidauti visose jaunimo organizacijose.

Mandagumas, dorovė ir pasaulėžiūra

Tikrą vertę turi tik tas mandagumas, kuris atsiremia apskritai žmogaus dorumu. Esmingai svarbu žmogų išauklėti ne tik mandagiu, bet ir doru. Visų pirma auklėjimą sudaro ne formalaus mandagumo išmokymas, o dorinio charakterio subrandinimas. Auklėti jaunuolį — tai padėti jam susidaryti žmogaus idealą ir išugdyti nusiteikimą šiuo idealu vadovautis gyvenimo kasdienybėje. O tai ir reiškia, kad auklėjimas iš esmės yra pasaulėžiūrinis auklėjimas. Iš tiesų, kokį idealą žmogus sau renkasi, priklauso nuo to, kaip jis žvelgia į žmogaus paskirtį, atseit, kaip jis pasaulėžiūriškai apsisprendžia. Todėl auklėti jaunuolį ir reiškia brandinti jo pasaulėžiūrinį apsisprendimą. *Atpalaiduotas nuo pasaulėžiūrinio pagrindo, auklėjimas virsta tik bergždžiu moralizavimu.*

Paprastas pamokslininkavimas, jog reikia doru augti, nedaug tereiškia. Dorinis auklėjimas tik tada gali sėkmingai vykti, kai jis virsta pačių auklėtinių auklėjimusi. O pačių auklėtinių auklėjimusi dorinis auklėjimas virsta tik tada, kai doriniai reikalavimai sąmoningai suprantami, o ne tik automatiškai priimami. Todėl nepakanka tik dorumo reikalauti, bet reikia ir konkrečiai išskleisti dorinį žmogaus idealą — pagrįsti, kokia žmogiškoji dorumo prasmė. Nieko nereiškia įkalti dorines normas, kol nėra nušviečiama ne tik, ko jos reikalauja ir ką draudžia, bet ir kodėl tai, ko iš žmogaus doriškai reikalaujama, yra žmogiškai vertinga, o tai, kas draudžiama, neverta susigundyti. Antraip, jaunuolis visas dorines normas laikys tik beprasmiškais varžtais ir eis gyvenimo "išminties" mokytis į patį "gyvenimą". O gyvenimo kalba labai dviprasmiška: ne visada dorajam sekasi gyvenime geriau už nesivaržantįjį dorinėmis normomis, labai dažnai nesivaržančiajam geriau sekasi negu dorajam. Nenuostabu, kad dažnas po visų moralizavimo pamokslų tai patyręs, moja ranka į visa, ką buvo girdėjęs: tegu kiti būna "kvailiai" — juo daugiau kvailiųjų, juo geriau gudriajam! Nebebūsiu toliau "kvailas", nes pa-

PAMILAU AŠ SAULĘ

Vaikščioju per smėlio kalnus, galiu girdėti gulbes, vandenį atmušant į akmenis. Jaučiu šiltumą savyje. Ta saulė duoda man viską, ir jos meilė man, ir mano jai. Einam abudu su laime mūsų šypsenų ir širdžių. Vasara sudiev!

Kažko neramu. Turim nesusipratimų. Nežinau ką daryti — negalima būti per švelniam, bet ir ne žiauriam. Tai dabar vėjas daugiau neglosto mano plaukų, bet nurenka medžių papuošalus. Saulei nešviečiant, beveik šalta. Nepalik manęs, saule, prašau, Ruduo sudiev!

Dar nesusipratom, bet ir nežinom kodėl tolyn skiriamės. Visi, visur spaudžia kitus. Taip šalta širdyje, nėra mūsų šypsenų, — kur jos dingo? Nėra. Žiema, sudiev!

Pasikalbėjom, išreiškėm savo nuomones, ir viskas vėl gerai. Vėl draugystė gyva, atnaujina pasaulį mūsų meilė. Kaip smagu gyventi tykiai ir pamiršti blogį: atsibusti ir pradėti šypsotis. Laimingai, meiliai praleisti dienas. Labas, pavasari!

Kristina Butvydaitė

mačiau, kad visas doros apaštalavimas tėra vilko avių bandai skelbiamas humanizmas!

Iš tiesų, jei dorinės normos buvo teikiamos tik kaip pasisekimą laiduojančio mandagumo bei padorumo receptai, tai patyrus, jog jie nebūtinai gyvenime laiduoja sėkmę, nuoseklu daryti išvadą, kad buvo beprasmiškai klaidinama. Nenorint sulaukti dorinio auklėjimo pastangų tokio sudužimo, reikia iš anksto auklėtinius įsąmoninti, kad dorinės normos yra ne naudos ir sėkmės, o žmogiško vertingumo reikalas. Tai atskleisti ir yra lygu dorinį auklėjimą vykdyt ne autoritetiniu moralizavimu ("geras jaunuolis, mokinys etc. yra toks ir toks"), o sužadinti paties auklėtinio sąmoningą ir laisvą apsisprendimą vadovautis gyvenime aukštesniu žmogaus idealu, iškeliančiu žmogaus vertę aukščiau išorinės sėkmės. O toks sąmoningas apsisprendimas siekti savo gyvenime dorinio idealo iš esmės yra pasaulėžiūrinis apsisprendimas, nes jo pagrindas yra pasaulėžiūrinis žmogiškosios egzistencijos prasmės nušvietimas, atskleidžiąs dorumą ne beprasmišku reikalavimu o savęs paties žmogiškuoju įprasminimu.

Todėl visi tie tėvai, kurie yra nuoširdžiai susirūpinę savo vaikų doriniu išauklėjimu, bet baiminasi pasaulėžiūrinio auklėjimo, iš tikro patys nežino, ką daro, nes nesupranta, kad nori nukirsti medį, kurio vaisių laukia. Dažnam teko karčiai patirti, kaip sudužo pastangos savo vaikams įdiegti moralinę rimtį. Nevienas gal ir pats praregėjo, kad moralinės rimties diegimas nuogu moralizavimu buvo namo statymas be pamato. *Neįmanoma įdiegti moralinės rimties, nesubrandinant pasaulėžiūrinės rimties.* Deja, nieko nereiškia tai praregėti, kai jau per vėlu, nes kaip fizinis, taip ir moralinis jauno žmogaus brendimas turi savo laiką. Būtų reikėję praregėti, kol dar buvo šis laikas. Kuriems dar nevėlu, tikrai aktualu pervertinti savo senus, daugiausia politiškai įskiepytus prietarus — tiek aplamai pasaulėžiūrinio "skaldymosi", tiek ypač pasaulėžiūrinio auklėjimo baimę.

O šie primityvūs prietarai tebėra neišnykę ir daugelyje tikinčiųjų tėvų, kuriuose jie yra tikras nesusipratimas. Ypač toks nesusipratimas akivaizdus tuose, kurie nesibaimina savo vaikams katalikiškos mokyklos, bet šoka piestu, jei vaikas

nori pasirinkti ir katalikišką organizaciją. Be abejo, katalikiškoje mokykloje vaikas gaus pasaulėžiūrinį auklėjimą. Tačiau, kaip anksčiau pabrėžiau, auklėjimas tik tada gali būti sėkmingas, kai drauge jis virsta auklėjimusi, sužadindamas jaunuolyje atitinkamą nusiteikimą ir nusistatymą. Tas ir skiria auklėjimą nuo mokymo, kad auklėjimas vyksta nebe žinių perteikimu ir perėmimu, kaip mokyme, o apeliavimu į auklėtinio laisvą apsisprendimą. Neabejojamai mokykla daug lemia ir auklėjime. Bet kad auklėjime mokyklos vaidmuo yra ribotas, akivaizdžiai liudija tai, jog ir iš katalikiškų mokyklų nemaža pasuka kitais keliais, ypač jas palikę. Kadangi auklėjimo pastanga tik tada yra vertinga, kai ji sužadina pačiame mokinyje auklėjimosi ryžtą, tai pasaulėžiūrinės moksleivių organizacijos ir yra labai svarbi auklėjimosi priemonė. Paneigti šią priemonę galutinai reiškia nesuprasti auklėjimo ir auklėjimosi prigimties.

Trumpai suglaudžiant: jei auklėjimas miesčioniškai suprantamas tik kaip saloninė dresūra ir mandagumo bei padorumo taisyklių įkalinimas, tai pasaulėžiūrinės organizacijos yra nereikalingos. Bet jei auklėjimas suprantamas kaip sąmoningai apsisprendusios laisvos asmenybės brandinimas, pasaulėžiūrinės organizacijos yra ne tik pateisinamos, o tiesiog būtinos šeimos ir mokyklos talkininkės.

Rūta Augiūtė

PAMILAU AŠ SAULĘ

Be jos — nebūtų dienos
Be jos — nebūčiau aš pati —
Nes saulė — mano draugė,
mano paguoda —

Mano diena prasideda —
Jos spindulių blizgėjimu,
Ir baigiasi su jų žėrėjimu,
Per visą dieną, ji apgaubia mane —
Savo šilko šydu.

Atsimenu vaikystę, ir jos
džiaugsmus —
Tos draugės auksinius šypsnius —
Kai į ją pažvelgdavau,
Visa savo vaikiška nekaltybe.

Su jos pagalba aš augau —
Su jos meile aš gyvenau —
Su jos paguoda aš liūdėjau.

Saulę nepaprastai myliu —
Joje mano herojaus būstinė —
Jis su sese saule —
Mano gyvenimą prablaivino,
Mano džiaugsmus padaugina.

Be saulės nebūčiau aš —
tas, kas esu —
Nes saulutė, kaip mama,
Mane užaugino.

Sekančiuose ATEITIES numeriuose:

- Antano Paškaus straipsnis apie "seksą" ir meilę
- Kaip amerikiečiai skris į mėnulį
- Bažnyčia po Vatikano suvažiavimo
- Moksleivio padėtis pavergtoje Lietuvoje

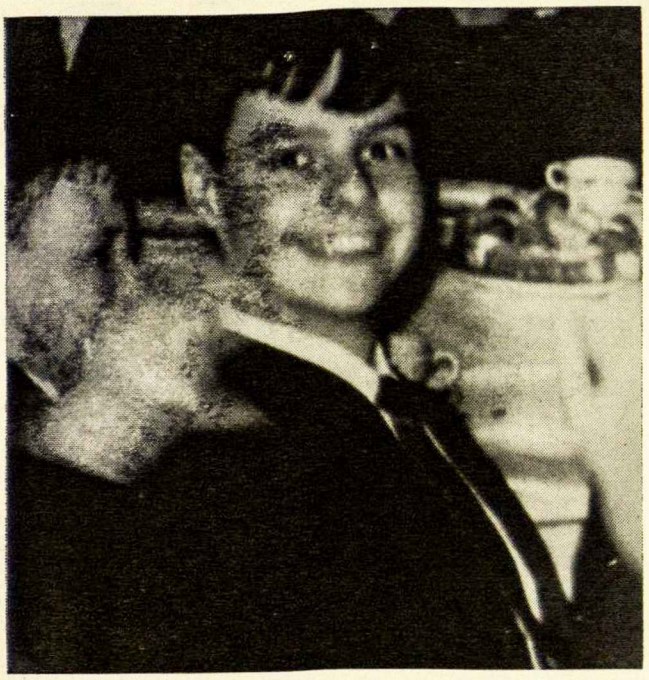

KOMUNIKACIJA

Darija Deksnytė

Komunikacijų yra visokių: tarp žmonių, tėvų ir vaikų, tarp artisto ir jo publikos ir masinė komunikacija — radijas, televizija ir spauda.

Komunikacijoje tarp tėvų ir vaikų bei tarp artisto ir jo publikos, — mes patys ir kitas asmuo pergyvename ką nors; bandome perduoti idėją arba pakeisti kito nuomonę. Masinėje komunikacijoje mes nieko nedarome. Televizija ar spauda mums praneša žinias ar įvykius, arba perduoda įvairias pramogines programas. Mes tik sėdime ir viską priimame.

Kyla klausimas: Ar tokia komunikacija ugdo ar naikina asmenybę? Mano nuomone, masinis susižinojimas **ugdo protą, bet naikina asmenybę.** Mes turime progą išgirsti kitų nuomones, sužinome, kas dedasi pasaulyje. Tai pateisina masinį susižinojimą, bet kai žmogus užgesina televiziją ar radiją, numeta laikraštį, — jis savaime nustumia viską, ką jis yra išmokęs ir daugiau apie tai negalvoja. Su televizijos užgesinimu sustoja žmogaus **asmeninis galvojimas** ir nuomonės formavimas. Tuo atveju asmenybė yra niekinama.

Šitokia komunikacija turi dar kitą neigiamą pusę: ypač spauda yra linkusi dalykus bendrinti. Kai ji rašo apie jaunimą, ji turi mintyje daugiausia tik "hippies" ir "juvenile delinquents", nes tai sudomins daugumą skaitytojų, kurie ieško sensacijų. Taip susidaro nuomonė, kad visas jaunimas yra blogas. Jie nesustoja pagalvoti, kad tik dešimt procentų jaunimo yra blogi, ir kad tik nemalonūs įvykiai papuola į laikraščius. Taip matome, kaip jaunimas praranda savo tikrą asmenybę.

Komunikacija reiškia perdavimą savo minčių kitam; ji yra randama ir muzikos, meno ir gyvenimo srityse. Muzikoje kompozitorius bando perduoti kitiems kokį nors savo jausmą. Kai jis linksmas — meliodija greita, linksma. Kai nuliūdęs, tyli ir lėta. Mene beveik tas pats. Menininkas bando perduoti pieštuku ar dažais savo nuomonę apie tai, ką jis mato. Pavyzdžiui Gauguin, žymus prancūzų tapytojas, nupiešė žmogaus veidą iš keturių pusių. Jis matė žmogaus veide keturias ypatybes ir tai norėjo perduoti kitiems.

Svarbiausia komunikacija randasi gyvenimo srityje: tarp berniukų ir mergaičių, tarp senų ir jaunų, tėvų ir vaikų. Tarp berniukų ir mergaičių iki tam tikro amžiaus — nėra jokios komunikacijos. Vėliau pamato, kad kitame randasi tai, ko kitas ieško.

Tarp jaunų ir senų beveik visai nėra komunikacijos. Senimas jaunimą vadina "durnais", "nežinančiais ko ieško, ko nori", ir visai "palaidais". Tuo pačiu jaunimas apie senimą galvoja: "Seniai gyvena savo sename pasaulyje", "nesupranta mūsų" ir "ką jie žino apie mūsų problemas?".

Tarp tėvų ir vaikų yra didelis susižinojimo trūkumas. Jie jungia vaikus prie "hippies", garsios muzikos ir "nežmoniškų" šokių. Jie, dėl komunikacijos stokos, negali galvoti apie jaunimą kaip žmogų, kuris bando sužinoti, kas jis yra ir, kuris bando save suprasti; kaip žmogų, galvojantį apie kitus; žmogų, kuris yra didelis idealistas. Iš kitos pusės, vaikai mano, kad tėvai jų nesupranta. Čia jau yra senas kelias, kuriame nėra vietos kartais išklausyti kito galvosenos, — nėra komunikacijos. Šis noras išgirsti kito pusę, šis atvirumas kitam ir tuo pačiu perdavimas savo nuomonių ir yra tikroji komunikacija.

•

DARIJA DEKSNYTĖ:

Darija yra vienuoliktame skyriuje Katedros mergaičių gimnazijoje Hamiltone, Kanadoje. Šiais metais buvo išrinkta dr. A. Stulginskio kuopos pirmininke. (Didžiausią savo laiko dalį susirinkimuose praleidžia laukdama tylos rimta, sunkiai šypsnio suvaldoma veido išraiška). Mokykloje priklauso chorui ir United Nations klubui. Taip pat dainuoja moksleivių ateitininkių oktete. Ima pianino skambinimo ir dainavimo pamokas. Mėgsta skaityti. Ateityje žada gimnazijoje mokyti istoriją ir lotynų kalbą.

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ KURSAI

Onilė VAITKUTĖ

Gražų Atvelykio savaitgalį balandžio 20 ir 21 d. rytų pakraščio moksleiviai ateitininkai susirinko Patersone dalyvauti Studijų Dienose. Šie 50 moksleivių atvyko iš Bostono, Brocktono, Worcesterio, Waterburio, New Haveno, New Yorko, Patersono, Philadelphijos ir Washingtono.

Šeštadienio rytą Studijų Dienos prasidėjo registracija ir atidarymu. Paskaitos tęsėsi ištisą šeštadienį: klausėme dr. Vyganto paskaitos apie pasaulėžiūrą, kun. dr. V. Gidžiūno, OFM — apie Gyvąjį Dievą, ir Antano Sabalio — apie ateitininkišką veiklą. Dr. Vyganto paskaita, aš manau, visiems paliko įspūdį ir minčių galvojimui. Tėvo Gidžiūno paskaita buvo įdomi savo tema, bet truputį sausokai perduota. A. Sabalio paskaita buvo praktiškiausia bei įdomi. Iš tos paskaitos gavome medžiagos susirinkimams.

Po paskaitų sekė kun. V. Dabušio rodomos skaidrės apie partizanus ir Maironį.

Vakare Vyt. Radzivanas pravedė pasilinksminimą. Buvo trumpa programėlė, išpildyta Petro Sandanavičiaus ir Washingtono kuopos. Po to sekė šokiai. Pasilinksminimas buvo baigtas susikaupimo minute.

Sekmadienį visi dalyvavome pamaldose organizuotai ir su vėliavomis. Pietums praėjus, buvo iškilmingas posėdis, kurio metu J. Gaila perdavė savo mintis paskaitoje "Tėvynė ir mes". Po trumpų atsisveikinimų įvyko meninė dalis, kurią išpildė Rusnė Vaitkutė iš Washingtono, Rimas Juzaitis iš Philadelphijos ir Onilė Vaitkutė iš Worcesterio.

Baigiamąjį žodį tarė MAS Centro Valdybos pirmininkas Rimas Laniauskas, kuris dalyvavo Studijų Dienose. Mums atrodė, kad Studijų Dienos buvo per trumpos ir išsiskirstėme, tikėdamiesi susitikti artimiausia proga.

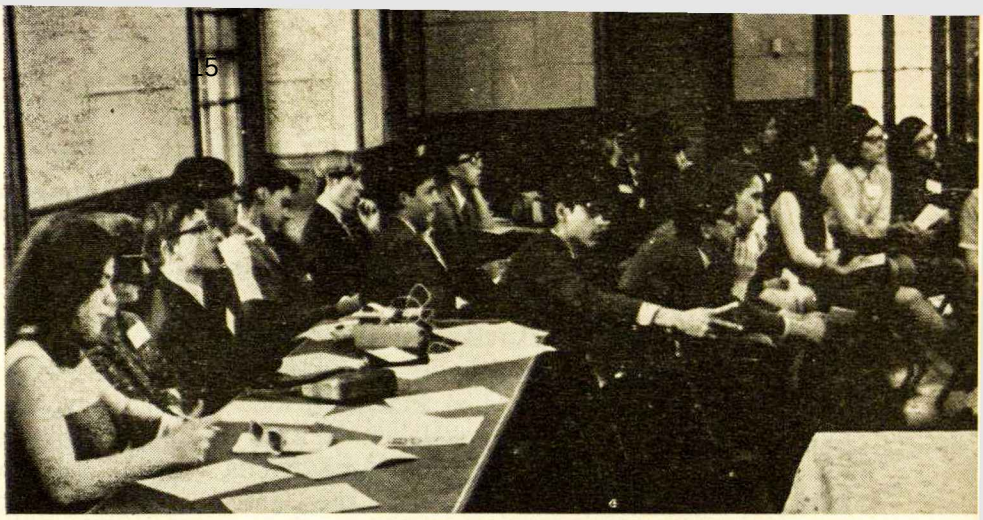

Vaizdai iš MAS Rytų kursų Patersone; kairėje: berniukų stalas pietų metu, žemai: mergaičių stalas pietų metu, dešinėje viršuje: klausomės paskaitos, žemiau dešinėje: J. Gaila skaito paskaitą baigiamajame posėdyje. Visos nuotraukos A. Juzaičio.

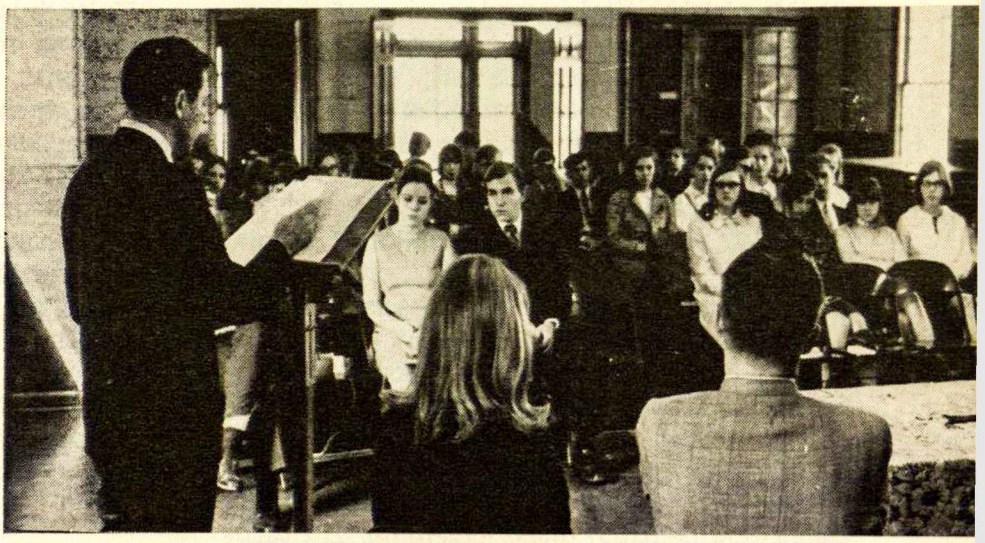

PATERSONE — RYTUOSE, 1968. IV. 20-21

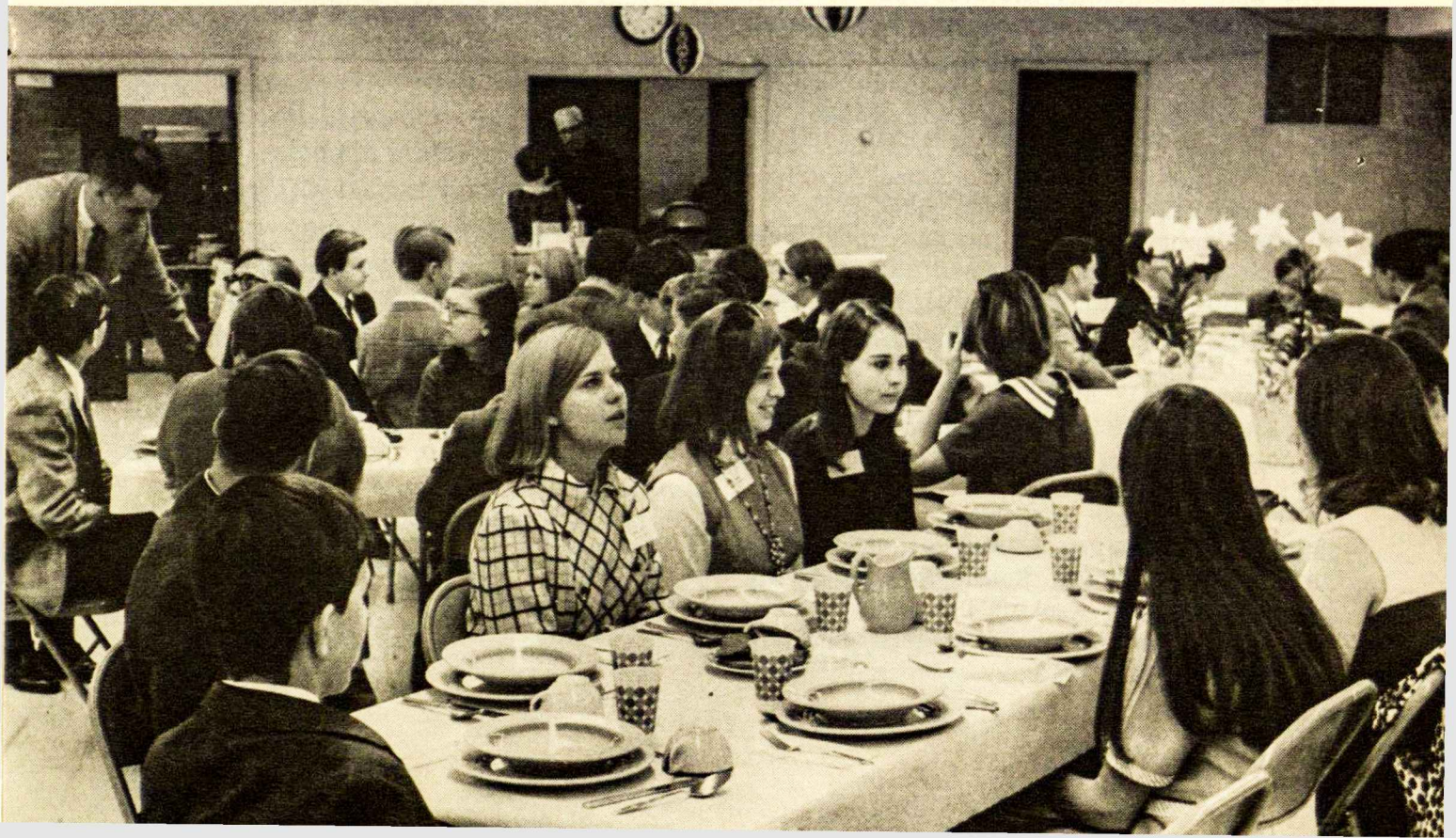

VEIKLA IŠEIVIJOJE

Aleksandras Pakalniškis Jr.

Ar yra prasmė lietuviams išeivijoje visuomeninį, politinį ir kultūrinį darbą tęsti?

Ne vienas jau bandė į šį klausimą atsakyti. Pamėginsiu ir aš, moksleivio akimis į tai pažiūrėdamas. Juk vyresnieji ne vieną kartą yra jau klausę, ką apie tai mes, jaunieji, galvojame. Bene Jaunimo Kongrese šitoks klausimas buvo iškilęs.

Man viskas šitaip atrodo —

Mūsų visuomeninis ir politinis, o gal ir kultūrinis veikimas turi tą patį, vienodą charakterį. Kai eini į organizacijos susirinkimą, operą, ar kokį minėjimą, — visuomet lenda į galvą mintis, kad viskas ten vyksta tik tam, kad sutraukti daugiau žmonių, kad parodyti, ką tie veiksniai yra padarę. Bet gal aš klystu? Šiaip ar taip, tik išorinis vaizdas taip atrodo. Paanalizuokime viską iš arčiau.

Turime, kiek aš žinau, labai daug lietuviškų partijų: krikščionis demokratus, tautininkus, liaudininkus ir eilę kitų, kurių aš nebegaliu prisiminti. Taip pat turime ir Amerikos dviejų partijų, respublikonų ir demokratų, lietuviškus padalinius. Turime dar ir trečią rūšį politinio mūsų gyvenimo. Tai tarptautinė, kuri mėgina atlikti didesnius darbus, kaip, pavyzdžiui, rūpinasi peticijomis į Jungtines Tautas.

Tie lietuviai, kurie priklauso respublikonų ir demokratų partijoms Amerikoje, mano manymu, dirba labai naudingą Lietuvai darbą. Jie remia tuos amerikonus į valdžios veitas, kurie yra palankūs Lietuvai arba galvoja apie dabartinę Lietuvos padėtį taip, kaip ir mes, lietuviai, galvojame. Kandidatai, norėdami būti remiami, viešai pareiškia savo nuomonę Lietuvos atžvilgiu, tuo būdu primindami Amerikos visuomenei Lietuvą. Naudingas yra tas darbas. Nors gal ir nebus konkrečių rezultatų, vistiek jau žinos Amerikos gyventojai apie tikrą Lietuvos padėtį.

Galvojant apie tuos tarppartinius, kyla klausimas: ar apsimoka? Kiek kainavo visos rezoliucijos ir peticijos? Ar už tuos pinigus nebūtų buvę galima ką nors konkretesnio padaryti? Bet ir vėl: o ką konkretesnio mes galėtume daryti? Mažai, tiesiog visiškai nieko. Kai ateis Lietuvai išlaisvinimo valanda, mano manymu, pasaulio viešoji nuomonė mažai benulems įvykius.

O vidujiniame, politiniame darbe, tose lietuviškose partijose, lietuviai veikia ant alaus bačkos atsisėdę. Bet ir toks jų darbas duoda vaisių. Per visokius balius ir baliukus išmokstama ne tik lietuviškai gerti, bet taip pat susirišama į vieną grupę — "lietuviai". Skautai moko kaip gamtoje gyventi lietuviškai, vyčiai moko kaip šokti ir dainuoti lietuviškai, ateitininkai mėgina išugdyti lietuviškai galvojantį jaunimą. Ir visos tos jaunimo organizacijos retkarčiais suburia ir savo senus narius, bei alkoholiu atgaivina jų lietuvišką dvasią.

Kultūrinis lietuvių veikimas būtų jau sunki tema man. Tai vienintėlis tikrai rimtas veikimas. Patys palaikome savo vandenį, kuriame turime plaukioti, tarytum žuvys. Prižiūrime, kad jis būtų lietuviškas. Nors ta lietuviškoji spalva turi dar ir savo mažų atspalvių, atskiras mūsų partijas atspindi. Kiekviena politinė grupė turi savo laikraštį ar žurnalą, kuriame jos nariai parodo žmonėms savo kūrybą, o kartais ir pasibara savo tarpe... Bet tai gal reikalinga, gal ir naudinga, nes verčia konkuruoti, neužsileisti.

Tad prasmės lietuvių išeivių visokeriopame veikime vis dėlto yra. Jaunimas turėtų į tą veiklą įsijungti.

•

PAMILAU AŠ SAULĘ

Bėgau aš per šaltą, apsnūdusį pasaulį. Šešėlis mane lydėjo. Šalta rasa glaudėsi meiliai prie basų kojų. Rasa buvo taip šalta, kaip saulė Vakarinėje padangėje.

Bėgau be prasmės. Bėgau kur mane kojos nešė. Skausmai nugriovė idealus. O ašaros nuplovė visą džiaugsmą.

Priėjau prie tamsesnės nakties... Štai miškas — grūdausi visa jėga į jį. Ieškojau ramybės tamsoje. Po kiek sekundžių — jos pasidarė amžiais... Bėgau. Ir vis nėra galo tai tamsai. Miškas pilnas medžių. Medžiai aukšti. Vėjas kaukė piktą melodiją, kuri griaužė mano širdį. O sapnai rodėsi aplink, — begriebiantys mane. Ne! Prašau! Aš bijau. Tirpstu. O garsai baidė išblyškusią kančią.

Pagaliau švyturys nuskaidrino takus. Paukšteliai atsibudo, čiulbėjo linksmus sapnus. Ir aš džiaugiausi.

Išėjau į šviesų pasaulį ir pamilau Saulę. Pamilau jos karštį ir jos skaidrią šypseną.

Teresė Slotkutė

LITERATŪROS KONKURSAS JAUNIMUI

Novelės — apysakos konkursą skelbia Detroito St. Butkaus šaulių kuopos Spaudos ir Kultūros sekcija

1. Konkurso tikslas: Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo 50-ties metų sukakties iškilmingas paminėjimas;

2. Rašinių žanras: apysaka ar novelė;

3. Rašinių dydis: dvidešimt penki ar daugiau mašinėle rašytų (in folio) puslapių, vieną eilutę praleidžiant;

4. Rašinių turinį autoriai pasirenka laisvai, tačiau pageidaujama, kad būtų paryškintas bei iškeltas tautos solidarumas, patriotizmas bei didvyriškas pasiaukojimas kovose už suvereninės Lietuvos laisvę;

Rašiniai ar jų dalys jau buvę skelbti spaudoje konkursui nepriimtini;

6. *Konkurso dalyviai: visi laisvojo pasaulio lietuviai-ės ne vyresni 30 metų amžiaus;*

7. *Rašinių autoriai gali būti apdovanoti šiomis dovanomis:*

1-ji 300 dol. (š. Laisvės kovotojo auka);

II-ji 200 dol. (St. Butkaus šaulių kp. auka);

III-ji 100 dol. (š. Mykolo Vitkaus auka).

8. Konkursą vykdo, įvertina rašibuysl paskirsto dovanas ir rašinius spausdina — Šaulių kuopos Spaudos ir Kultūros sekcija: pirm. Vl. Mingėla, sekretorė Marija Sims, nariai: Leopoldas Heiningas, Marijonas Šnapšys ir Alfonsas Žiedas. Be to, talkon yra pakviestas LŽS-gos C. V.-bos pirm. rašyt. žur. Vyt. Alantas. Reikalui esant Spaudos ir Kultūros Sekcija turi teisę pasikviesti talkon ir daugiau rašytojų — ekspertų;

9. Konkursui pristatyti rašiniai (premijuoti ir nepremijuoti) gali būti išspausdinti periodiniuose ir neperiodiniuose leidiniuose su autorium susitarus;

10. Kiekvienas rašinys privalo būti atžymėtas tik slapyvardžiu. Autoriaus tikrasis vardas ir pavardė (taip pat amžius), spaudai tinkanti fotografija, trumpa autobiografija atsiunčiami vienkart su rašiniu atskirame užklijuotame voke;

11. Rašiniai siunčiami sekcijai šiuo adresu: Vl. Mingėla, 33546 Clifton Dr., Warren, Mich. 48092. Vėliausia rašinio išsiuntimo (ant voko) vietos pašto štampo data — 1968 m. rugsėjo 1 d.

Šaulių kp. Spaud. ir Kult. sekcija

Vida Petrutė

PAMILAU AŠ SAULĘ

Saulė šviečia,
ir
meilė apima mane.
Taip smagu, taip jauku
norėčiau
skrajoti kaip paukštis.
Laisva ir viena
saulės spinduliais
apšviesta.
Šiltas vėjas ateis
ir parodys
kelią į
namus.
O kaip gera ir
smagu turėti
saulę!
Kaip liūdna ir vieniša
būtų
be
jos.
Saulė pradžia ir
pabaiga
mano
gyvenimo.

PAMILAU AŠ SAULĘ . . .

Saulės spinduliai
kaip karšti lašai —
ant veido.
Aš pavargus —
nenoriu jos matyti —
pasislėpiau miškuose.
Staiga šalta . . .
taip šalta
lyg žiema vėl sugrįžo
su ledu ir šalčiu.
Jaučiaus viena — svetimam krašte.
Norėjau surasti draugę —
turbūt ją praradau —
pakėliau galvą viršun —
saulė žiūrėjo į mane.
Užmerkiau akis.
Vėl pradėjo mesti man
tuos šiltus spindulius
ir aš norėjau juos pagauti,
norėjau jos draugystės, —
bet kai vėl akis atidariau
jos nebuvo.

Audra Čeponytė

*

Gulėdama ant sudegintos pievos, žiūrėjau į pliažą, kur jau viskas buvo išdžiūvę. Tik rudos žolės, kurios augdavo po vandeniu. Sudegintos žolės, kurios plaukdavo . . . Žolė netekusi gyvybės. Visi medžiai juodi, ir lapai nukritę.

Aš ir dabar galiu matyti ten toli, toli, bedegančius medžius.

O, taip šilta, nėra vandens. Ir nėra nė vieno medžio, kur galėčiau gauti pavėsį.

O saule, saule. Aš taip tave myliu.

Bet nesudegink manęs!

Jūratė Tamulaitytė

Saulė graži, skaisti ir puiki. Aš sėdžiu ir, žiūrėdama pro langą, galiu pajusti saulės spindulius, krintančius man ant veido. Saulė graži, gintarinė ir šviečia — kaip Lietuvos gintaras. Jis spinduliai krenta į žemę ir atsispindi visų širdyse.

Jinai linksma, kai žmonės ją myli ir tada ji šviečia gražiau. Kai saulė pamato, kad žmonės jos nori, tai — kad padarytų žmones linksmus — jinai išeina ir šviečia.

Saulę pamilau nuo mažens, ir ji visada bus mano draugė.

Jūratė Urbanavičiūtė

*

Danutė Butkutė

Saulės spinduliai
paliečia akis,
per medžius
vaikštinėja.
Pavasario lapus
nudažė žaliai.
Vasara sukūrė
gyvenimą,
visur - kur siekė spinduliai.
Rudenį, pageltonavo
viskas, apšalo.
Saulė toliau nuslinko,
atėjo šaltis, žiemos
žiaurumas,
nutilo gyvybė; vėl laukia
mielos saulės išlaisvinimo.

Birutė Venclovaitė

Sualužyta naktis
Nėr dainos nei meilės
Sakai Tu man, kad grįši
Saulės takuose.

Marija Šataitė

Buvo diena —
Graži diena.
Buvau linksma —
ėjau pasivaikščioti —
pradėjau bėgti —
bet kelias ilgas . . .
Buvau savo
pasaulyje.

Žiūrėjau aplink
Žolė žalia,
medžiai aukšti,
paukščiai čiulba,
debesys mėlynai,
balti —
ir ten —
labai aukštai
labai šviesus
labai šiltas
labai, labai
gražus —
mano pasaulis —
Saulė!

Širdis plakė,
bėgau greičiau,
norėjau pasiekti
bet negalėjau
kiek daug kartų
kiek ilgai
aš
laukiau —
bet jau dabar
pagaliau —
atėjo,
mano šypsena —
mano linksmumas —
ir
atrodo, kad
aš —
bet kada galiu
savo jausmu
dalintis.
Galiu jausti
jos šilimą
jos gerumą
kurios žmonės
tiek daug kartų,
ieškojo!

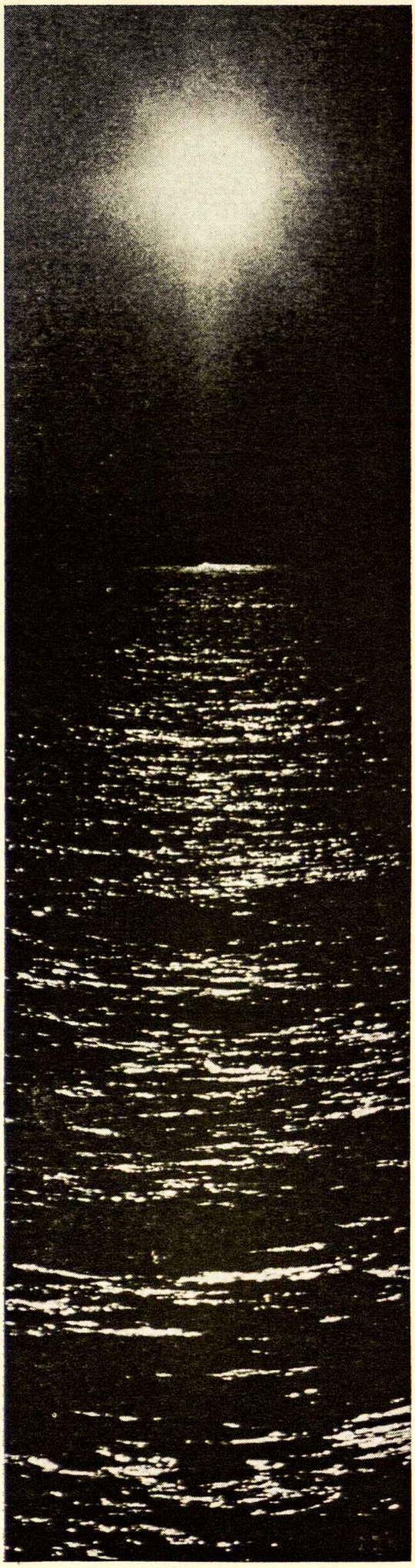

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

LIETUVIŲ LITERATŪROS KLASIKAI (4)

Juozas Tumas - Vaižgantas

(1869 - 1933)

"Kunigas, politikas, žurnalistas, literatas, vienas Lietuvos tautinio atgimimo vadų" — šiais žodžiais tik dalinai tegalime nusakyti Juozo Tumo - Vaižganto nuopelnus lietuvių tautai.

Juozas Tumas gimė 1869 metų rugsėjo 20 d. Maleišių kaime, Rokiškio apskrityje, šiaurinėje Lietuvoje. Jau iš mažens motinos paaukotas Marijai ir ruošiamas į kunigus, pats pasuko tuo keliu, kai, būnant moksleiviu, pašlijo sveikata ir jau jam rodės, kad mirsiąs. Tada jis apsigalvojo, kad geriau mirti klieriku, nes draugai klierikai tikrai daug melsis už jo vėlę.

Įšventintas kunigu pradėjo pastoracinį darbą 1894 metais Mintautoje, Latvijoje, iš kur buvo iškeltas į Lietuvą sekantį pavasarį. Vikaraudamas Mosėdyje organizavo ir redagavo pogrindinį lietuvių katalikų laikraštį "Tėvynės Sargą", kuriame rašė prisidengęs Vaižganto slapyvardžiu.

Prasidėjus 1905 metų neramumams Rusijos imperijoje, Vaižgantas pradėjo vadovauti lietuvių katalikų judėjimui. Didžiajame Vilniaus Seime, gruodžio mėnesį, jis pasisakė už taikingą revoliuciją. Kartu su kun. P. Būčiu, jis sudarė projektą Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos programai. Partija buvo įkurta 1907 metais. Tais pačiais metais Vaižgantas pradėjo redaguoti "Viltį", kuriai vadovavo iki 1911 metų.

Didžiajam karui prasidėjus, Vaižgantas pasitraukė į Petrapilį, kur vadovavo Lietuvos centraliniam komitetui. Dalyvaudamas 1917 metų Petrapilio seime, jis griežtai pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę.

Grįžęs į Lietuvą, Vaižgantas apsigyveno Vilniuje, iš kur pakartotinai ragino kurti nepriklausomą valstybę. Vilnių užėmus lenkams 1920 metais, jis persikėlė Kaunan, kur dalyvavo Steigiamajame Seime tautininkų grupėse, nors tautininkams niekad nepriklausė.

Nuo 1922 metų iki 1929 metų Vaižgantas dėstė lietuvių literatūrą Lietuvos universitete, iš pradžių kaip lektorius, o vėliau — docentas. Taip pat nuo 1920 metų iki 1932 metų jis buvo Vytauto bažnyčios rektoriumi. Iš šių pareigų pasitraukė metus prieš mirtį.

Apie Vaižganto literatūrinę kūrybą pakalbėsime sekančiame numeryje; čia tik pažymėsime, kad jo kūryba pasižymi savo vaizdais ir kosminiu dinamiškumu. Jo veikalai pavaizduoja Lietuvos gyvenimą tarp dviejų socialinių perversmų — baudžiavos panaikinimo ir žemės reformos. Šiame numeryje duodame ištraukas iš "Rimų ir Nerimų", vaizduojančių Lietuvos kaimo gyvenimą prieš Pirmąjį Pasaulinį karą.

Paminklas kanauninkui Juozui Tumui-Vaižgantui Svėdasuose, Lietuvoje.

"Aš čia gyvenau gamtos padavimų įspūdžiais ir taikių žmonių meile. Tie veiksniai sudarė mano sielą, jais ir tegaliu save išaiškinti. Mano raštų tipai, vietų vardai, aprašymai ir padavimai iš čia semti, ne pramanyti... Rašydamas Lietuvos epopėją, aš rašau, tiesą pasakius, jos kroniką."

VAIŽGANTAS

RIMAI IR NERIMAI

Vaižgantas

VIENODUMAI

Rimas su Nerimu buvo Aukštaičių sodžiaus galiniai ir gyveno lygiai prieš kits kitą. Abudu buvo dar nesenu, bet jau peršokusiu tokią pusę amžiaus, kokios antros pusės jau nebetikėjos beišgyvensią. Taip pat abudu jau galėjo švęsti sidabrines sukaktis, jubiliejų, kaip yra vedusiu. Abudu buvo sveiku, darbščiu ir negirtuokliu, nors, lietuviai būdami, per daug nebėgo kaip latviai ir nuo puskvortės šventomis dienomis neatsisakė kaip tie prisiekę blaivininkai.

Paskutinioji žemės perliustracija pas abudu rado po 19 dešimtinių antros rūšies tinkamos dirbti ir po 5 dešimtines su 173½ sieksnių netinkamos, pelkių, kurias tačiau kaimynai nusausino, išlygino ir arba arė ar ganykla laikė. Iš pat pradžių vienodose sąlygose atsiradusiu, vienodai dirbti ištesėdamu, jiedu ir turtų turėjo taip vienodai, kaip grūdų nubrauktuose pūruose. Abudu turėjo po trejetą gerų arklių; ne šimtais kainojamų, bet ir po šimtą nepaimamų. Laikė po dešimtį galvijų, milžo po penketą, šešetą karvių, o kai kuriais metais ir po aštuonetą; pienu vis dėlto nesivertė; užtat patys gražiai maitinosi. Kirpo lygiai po tiek pat plonavilnių ezelinių, skerdė po tiek pat meitėlių, žąsiataukiams lesino po tiek pat žąsų.

Ir vienas Dievas težino, ar tai jo Šventa Apvaizda jiemdviem tokią štuką darė, ar jiedu patys sau, kad jų buitis taip lygiai krovėsi, kad net keista.

Jei Rimui gimė kūdikis, tai, žiūrėk, ir Nerimai betaisą krikštynas. Jei Nerimui mirė kūdikis, tai visas sodžius gerai žinojo, į Rimą, neilgai trukus, reiksią į pakasynas eiti. Ir taip buvo, kol, išmarinus lygiai po penketą, nepasiliko abiem vėl lygiai po penketą: po tris sūnus ir po dvi dukteri.

Lyg susitarę ir gyvuliai jais sekė: po tiek pat avelių dvynais vedė, po tiek pat — po vieną. O kai vieną sykį Rimui avelė pavedė net tris, tai už dviejų savaičių Nerimas nė skaityti nėjo į avių gardą: jautė, jog ir jo viena avelė turi tris.

Sodžius Rimą su Nerimu laikė geraisiais žmonėmis ir geriausiais ūkininkais. Jie visa tai žinojo, džiaugės ir nekaltai didžiavosi. Kaimynams gi buvo palankūs; susigynus juos teisė; prireikus šelpė ir globė, nelaimėje vadavo ir gerų patarimų vienodai neskundė, nesigailėjo. Tad ir niekas nebuvo pasakęs, katras betgi visų geriausias, patsai gerasai.

Nebūtų galėję to pasakyti nė patys kunigai. Klebonai nuo nebeatmenamų laikų laikė bažnyčios maršalkomis ir suėmimų kontroliuotojais. Šiaipjau kunigai, jei kalėdodami pas vieną pietavo, tai į antrą turėjo, nors ir iš kito sodžiaus, grįžti pavakarieniauti.

Abudu kaimynu nusimanė vienas antro nepralenksią. Tad visomis savo galėmis besistengė nors gi nenusileisti nė mažiausiame dalyke. Pasidarė ypatingos rungtynės: ne kaip čia kits kitą aplenkus, bet kaip čia kits kitam nepasidavus.

Tai buvo vienatinė Rimo ir Nerimo gyvenimo rakštis, kuri per tiek štai laiko, bent per tris dešimtis metų, sėtrijo ir maudė; pagaliau sukėlė negerų minčių ir jausmų.

Abudu kieto būdo, ančiuose nešiojo taip pat kietus, tvirtus priešingumus. Buvo tai ir jiems, ir sodžiui, ir kunigams

aišku. Bet kad iš to ničnieko bloga nesidarė, tai niekas nieko nesakė ir nedrįso net užsiminti, nes tai būtų buvę lindimas į svetimą sąžinę, į vidaus šventyklą.

Rimas su Nerimu negynė savo žmonoms ir vaikams prieteliautis. Jie tad, sūkį apsukę, po dešimtį kartų per dieną bėgiojo į kits kitą, girdėjo, matė ir žinojo kiekvieną kits kito mintį, žodį, darbą ir net ketinimą. Patys tačiau vienas antro niekados nelankė, niekados nesitarė, nesišnekėjo ir net pagarbintu, nors buvo tikri bažnyčios žmonės, kits kito nepasisveikino. Nebent kunigai į katrą atvažiuodavo. Ar sodžius seimą į katrą sušaukdavo. Bet ir tada, prireikus kas vienas antram pasakyti, sakydavo per tretį asmenį.

— Žiūrėk, pons jo mylista, aš Rimui taip atsakyčiau . . .

Per savo šeimynas tad abudu šeimininku gražiai žinojo viens antro ketinimus ir skubėjo laiku susilyginti.

Jei Rimas sumanydavo savo diendaržį perkelti į klėčių vietą, o klėtis į diendaržio, tai kitą dieną jau matydavo Nerimą, raitą ant savo diendaržio želmens, beplėšiantį stogą.

Jei Nerimas imdavo tašytis stodainius, paketinęs gulsčią savo tvorą nuo gatvės pakeisti statine, tai, žiūrėk, ir Rimas bus į santvarą beeinąs savo tvoros ardyti.

Seniau dar, kai tik vienas savo dūminę trobą pertaisė į kamininę, tuoj ir antras tai padarė. Kai tik vienas pusę trobos lentomis atskyrė vaikams ir šėrikėms, tuoj ir antras. Ilgainiui, kai tik vienas padidino savo langus, tuoj ir antras.

Pagaliau susistatė taip vienodai, kad spitrakiams elgetoms pasidarė tikra Dievo aplaidžia. Papoteriaus pas Nerimą, gaus duonos abraką ar uždaro kruopelę. Pamaldžiai galvą nulenkęs, dūlins į Rimą: dirstelės prieidamas, ir . . .

— Tfu, ar galva apsisuko? . . . Juk aš čia ką tik buvau . . .

Ir grįžta atgal į Nerimą. O Nerimienė pyksta, baras ir išmetinėja.

— Nagi, tu, karve, jauti! (Destis, kokios lyties). Ar atžagareiviu virtai išėjęs? Juk jau gavai sykį . . .

Jei barė už tą patį Rimienė, sakė:

—Avele, avinai! Ar kaitulio ėmei suktis?

Ir buvo elgetoms daug sarmatos troboje ir ne mažiau keiksmo išėjus.

Neužsileido kits kitu ir prieteliai.

Jei Rimienė nupirks savo dukterims po "kremavą" skarelę, tai Nerimaičios ligi pat artimosios šventės bėgios paleistais viduriais, kol iškaulys ir sau tokias pat.

Jei Nerimaičios ims mesti vyrams čerkazą šilkinės medvilnės ruožais, tai Rimaičios tik ir tykos išsiklausti, kaip tankiais bus takais.

Moters, vaikai to nejautė; bet seniai, per kelias dešimtis metų kas diena, kas valanda vienas antrą matydamu, namie tik per gatvę, lauke ir visai šalimais, — amžinai pritrynė vienas antram akis; tasai nuolatinis vienodinimasis pagaliau taip neapsakomai nusibodo ir pakyrėjo, jog, vienam mirus, antras tikrai būtų savo širdyje džiaugęsis.

Tiesa, per pakasynas velionies intencijai būtų gerai pasisrėbęs karštų kopūstų su jautiena ir kiauliena; tiesa, būtų nėjęs gulti, kol neišpoteriaus visos ilgosios "Diena rūsti, diena ana"; būtų pėsčias nulydėjęs visą mylią, būtų net išsniurkštęs, leidžiant į duobę, į nosį subėgusias penkias ašaras; būtų net, grįždamas namo, pačiai lietuviškai pafilosofaves:

— Taigi matai gi vo: ėmė ir numirė. Ė da būtų pagyvenęs, kad nenumiręs . . .

Vis dėlto, sakau, širdyje, nors neprisipažindamas, būtų pasidžiaugęs, jog pas kaimyną nors kiek dabar bus nebe taip, kaip buvo, nors kiek nebepanašu į jo.

Kitų kaimiečių nebuvo ko sekti.

Sekančiame numeryje: Rimų ir Nerimų skirtumai.

LIETUVIŲ FOTO ARCHYVO SPALVOTŲ SKAIDRIŲ KONKURSO TAISYKLĖS

1. Konkurse dalyvauti kviečiami visi lietuviai fotografai, mėgėjai ir profesionalai — gyvenantieji JAV ir kitur.

2. Konkurse yra keturios skaidrių grupės:

a) Gamtovaizdis
b) Portretas
c) Abstraktas
d) Eksperimentinės skaidrės

3. Kiekvienas dalyvis visam konkursui gali patiekti nedaugiau kaip aštuonias savo fotografuotas skaidres. Galima dalyvauti ir su mažiau negu aštuoniom skaidrėm. Galima dalyvauti vienoje, keliose ar visose grupėse.

4. Skaidrės turi būti įdėtos į popierinius arba plastikinius rėmelius. Rėmelių dydis turi būti 2 x 2 coliai. Skaidrės įdėtos tarp stiklų nebus priimtos.

5. Kiekviena skaidrė turi būti pažymėta tašku kairiame apatiniame kampe kaip ji yra normaliai žiūrima — be jokių aparatų.

6. Ant kiekvienos skaidrės rėmelių turi būti užrašyta dalyvio vardas, pavardė, adresas ir skaidrės pavadinimas.

7. Prie skaidrės pavadinimo ant rėmelių skliausteliuose turi būti pažymėta didžiąja raide prie kurios grupės ta skaidrė yra priskiriama:

G — Gamtovaizdžio grupė
P — Portreto grupė
A — Abstrakto grupė
E — Eksperimentinė grupė

8. Dalyvavimo mokestis yra $2.00, nežiūrint kiek skaidrių yra pateikiama. Dalyviai gyveną vietovėse iš kur pinigų siuntimas yra suvaržytas bus nuo mokesčio atleisti.

9. Skaidres ir mokestį siųsti šiuo adresu:

Algirdas Grigaitis — L.F.A. konkurso vedėjas
2081 Plainfield Drive
Des Plaines, Illinois 60018

10. Gautos skaidrės bus saugojamos visomis esamomis išgalėmis. Tačiau, konkurso rengėjai nebus atsakomingi už galimą skaidrių pažeidimą ar pametimą laike konkurso arba persiuntime.

11. Gautos skaidrės Lietuvių Foto Archyvo bus peržiūrėtos ir priimtos į konkursą arba atmestos. Atvejyje jei visos skaidrės vieno fotografo bus atmestos, skaidrės bus tuojau grąžintos siuntėjui; registracijos mokestis nebus grąžintas.

12. Priimtos skaidrės bus patiektos jury komisijai, kuri jas premijuos. Jury komisijos sąstatas bus paskelbtas vėliau.

13. Bus skiriamos trys (pirma, antra ir trečia) premijos kiekvienai grupei ir taip pat bus premijuota viena skaidrė kaip "geriausia konkurso skaidrė".

14. Visos į konkursą priimtos skaidrės bus viešai parodytos publikai. Laike šio rodymo bus įteiktos premijos.

15. Skaidrės bus priimamos iki š. m. rugsėjo 15-tos dienos.

16. Konkursui užsibaigus visos skaidrės bus grąžintos siuntėjams.

KAI PAMILAU SAULĘ

Nežinau, nežinau, kada pamilau tą ugnies skritulį.

Gal tada, kai ugnis iš baimės patraukė žmones, kaip ir mane.

Mūsų meilė sprogo iš džiaugsmo.

Debesys buvo apsupę mūsų meilę, — bet spinduliai vėl atgaivino.

Pamilau aš Saulę, kai jos spinduliai apšvietė jį ir mane.

Dabar kartu apeisim pasaulio takus.

Danguolė Dubininkaitė

EX LIBRIS

ATEITIS

Renė Rasa, "Meilė Trikampy" Romanas. Lietuviškos Knygos Klubas, 1967 m. 219 psl. Kaina $3.00. Aplanką piešė P. Jurkus.

Renės Rasos romanas "Meilė Trikampy" yra vienas iš naujausių įnašų į lengvesnio skaitymo literatūrą. Romane yra aprašyta dviejų žmonių, Audronės ir Andriaus, istorija nuo susipažinimo Lietuvoje pirmos bolševikų okupacijos metu iki pokarinio įsikūrimo Amerikoje.

Labai komplikuotos, gal net dirbtinės situacijos riša šio romano veikėjus. Likimo "jėga" atrodo truputį perdėta. Veikėjų keliai yra likimo užbaigti, nukreipti ar vėl suvesti nuostabiai tiksliais momentais. Pvz. Audronė atvyksta į JAV tuoj po Irmos mirties; Dėdė Vincas pasirodo beveik tuo pačiu metu, kai sugrįžęs Zenonas suranda Audronę; Zenonas žūsta tuoj po to, kai nusprendžia toliau nebegriauti Andriaus ir Audronės šeimos, ir tuo momentu kai Audronė ir Andrius ruošiasi skirtis.

Kartais pačių veikėjų veiksmai nelabai įtikinami. Pvz. kai Audronė nusprendžia pabėgti į New Yorką, Andriaus reakcija atrodo perdaug rami, nors ir vėliau paaiškėjo, kad jis žinojo kelionės priežastį. Apskritai, šio romano veikėjų charakteriai, išskyrus Audronę, nėra pakankamai išryškinti ir veikėjai lieka nelabai aiškūs.

Taip pat yra pusiausvyros trūkumas pačiame veikale. Pradžioje atrodo, kad veiksmas niekur nenuves, išskyrus prie šiokio tokio smūgio Audronei, kai ji sužinos, kad dėdė Vincas yra jos tikrasis tėvas. Todėl pačioje pradžioje skaitytojas nėra pririštas prie veiksmo. Tačiau, įsibėgėjus, ypač antroje romano pusėje, situacija pasidaro labai komplikuota ir skaitytojui būtų sunku sustoti skaityti. Bet į galą kai kam gali tekti nusivilti dirbtine, beveik "Deus ex Machina" Zenono mirtimi.

Nors čia yra paminėti keli šio romano trūkumai, pats veikalas ir ypačiai autorė yra verti dėmesio. Keliamos rimtos problemos, ir nors jų išsprendimas gal kiek dirbtinis, tačiau autorei pasisekė skaitytoją pririšti prie knygos ir jo nepaleisti iki galo.

Taip pat yra didelė pagunda spėlioti, kiek šio romano turinyje yra autobiografinio elemento. Kadangi Audronės charakteris yra daugiausiai išplėtotas ir vietomis jos pergyvenimai yra paryškinti gan įdomiom ir reikšmingom detalėm, tenka manyti, kad yra nemaža galimybė, kad pagrindiniai šio romano įvykiai gal yra pagrįsti autorės gyvenimu.

Romanas yra įdomus, ir tinka vyresniems moksleiviams, studentams ir visiems, kurie mėgsta lengvesnę grožinę literatūrą.

Stasys V. Rastonis

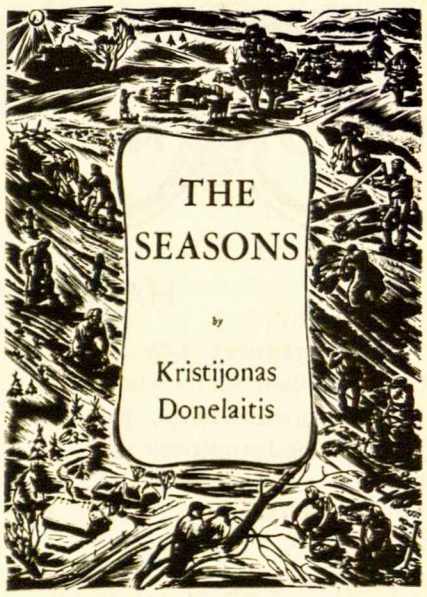

THE SEASONS — Kristijonas Donelaitis. Vertė Nadas Rastenis. Viršelis ir metų laikų vinjetės dail. V. K. Jonyno. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029. Kaina: minkštais viršeliais $3.00, kietais $4.00.

Donelaičio "Metai" pirmą kartą išverčiami anglų kalbon. Dr. E. Tumienės įdomus įvadas sulygina "Metus" su didžiais pasaulio epais. Gaila, kad įvadas parašytas gan nesklandžia anglų kalba.

MĖLYNOS DIENOS DŽIAUGSMAS

MĖLYNA DIENA, Benediktas Rutkūnas, 1967. Aplankas B. A. Rutkausko, OP. Spaudė Immaculata Press, Putnam, Connecticut, išleido M. Shalins, J. Kowrak, O. Bleming. 92 puslapiai, 59 eilėraščiai, kaina $1.50.

Benedikto Rutkūno "Mėlyna diena" gaivinanti, vaizdinga ir įdomi. Penkiasdešimt devyni eilėraščiai, kaip aplanke pastebėta, atrinkti iš 384 eilėraščių, parašytų 1949-1967. Skaitant jaučiama, kad poetui plaukia vaizdai, jais liejasi gyvybė ir žemės meilė. Įvairiomis formomis parašyti, jie mus įveda į "žalią džiaugsmą" ir mūsų, kartu su poeto, "siela juokias mėlyna". Net ieškojime, net vienišume poetas giedras, ir tai mūsų poezijoje reta, šviesi gija.

Pirmasis skyrius "Aš Dainuoju", asmeniškas: "Kas pasaulis — kas esu?" Kalbamasi su gamta, su savim, su Dievu ir ramiai atrandami atsakymo trupinėliai. Mieli, šviesūs vaizdai, kartais lys asociacijomis sukuria šviesų pasaulio ir Tėvynės vaizdą. Antrajam "Vardai" skyriuje dėmesys nukreiptas į kitus asmenis, jų dvasia atvaizduojama. Yra liaudiškų elementų, humoro, lengvumo. "Mėlyna diena", trečiasis skyrius, tarp kitų temų, mums parodo Lietuvą tokią, kokią mes,

HAMILTONO ŠVENTĖ

Š. m. gegužės 4-5 d. Hamiltono moksleiviai ateitininkai, globėjo p. J. Pleinio priežiūroje, suruošė Hamiltono at-kų metinę šeimos šventę. Sukvietė svečius iš Toronto, Detroito, Rochesterio ir Clevelando.

Šeštadienį, 3 val. popiet suvažiavo visi susirinkiman, kurio metu kalbėjo At-kų Federacijos dvasios vadas kun. St. Yla tema — "Kas yra ateitininkai". Kun. Yla trumpai apibrėžė at-kų istoriją, organizacijos reikalingumą, principus, žymesniuosius ateitininkur ir iškėlė klausimą: kokiu keliu turi eiti šių dienų ateitininkai? Ar ieškoti revoliucijų, ar bėgti nuo gyvenimo, ar ieškoti savo naujo kelio? Pastebėjo, kad šių dienų ateitininkai nenori kraštutinumų. Šių dienų ateitininkus sudaro ne vien tik intelektualai, ne vien tik sensualai, bet kaž kas naujo. Susirinkimo dalyviai sunkiai leidosi į pašnekesį . . .

Vakare, Jaunimo Centro salėje, įvyko dainuojančios Žymantų šeimos iš Čikagos koncertas, po kurio sekė šokiai: vyres niesiems centro salėje, o jaunesniesiems — parapijos salėje.

Sekmadienį visi organizuotai dalyvavo 11 val. ryto mišiose, kurias atlaikė kun. S. Yla ir kurių metu jis pasakė pamokslą, ragindamas ateitininkus liudyti savo šūkį gyvenime, "kad savo kilniu elgesiu priverstumėt nutilti blogas kalbas, kylančias iš nežinojimo. Tegul nestinga drąsos eiti tuo keliu, kad viskas būtų atnaujinta Jame, per Jį ir su Juo". Po mišių buvo padėtas vainikas prie lietuviško kryžiaus žuvusiems už Lietuvą. Čia tarė žodį Rochesterio Miško Brolių kuopos globėjas p. Br. Krokys. Po to sekė bendri pietūs Jaunimo Centre, kuriuos paruošė moksleivių ir jaunučių tėveliai. Kol tvarkė stalus ir statė kėdes, iš balkono, kuriame susibūrė dalis jaunučių ir moksleivių, sklido lietuviška daina.

Sekė akademija, kurios metu priesaiką davė naujieji jaunučiai, jaunesnieji ir moksleiviai. Sveikino Lietuvos generalinis konsulas dr. J. Žmuidzinas, KLB Hamiltono pirmininkas p. A. Juozapavičius, MASCV pirmininkas p. R. Laniauskas. Paskaitą skaitė Ateitininkų Federacijos vadas prof. J. Pikūnas iš Detroito. Prof. Pikūnas pabrėžė, kad tirpinimo katilas Kanadoje ir Amerikoje kuria tik bendrąsias gyvenimo formas, bet neduoda dvasios. Aplinka labai galinga, veikianti kasdieną. Pasipriešinti reikia visų jėgų junginio. Laikas rodo, kad reikia organizacinio jaunimo auklėjimo ir gilaus nori ir pastangų tobulėti. Reikia išlikti gyvosios dvasios žmonėmis, pilnosios krikščionybės atstovais. Ateitininkų tikslai ir uždaviniai—kova už laisvę. "Tikimės, kad esame tautos laisvės priešaušrinėje. Tikimės gėrio pergalėjimo!" — baigė prof. Pikūnas.

Meninę programos dalį atliko vyresniųjų moksleivių oktetas, smuikininkė O. Masytė, pianinu pritariant M. Klevaitei ir jaunieji ateitininkų tautinių šokių šokėjai su "Lenciūgėliu" ir komišku suktiniu.

Po ilgo ir nuotaikingo savaitgalio visi išsiskirstė.

G. J.

Lietuvos nematę, įsivaizduojame iš tėvų pasakojimų ir paveikslų. Žodynas atitinkamas, sklandus, gan tikslus: jei kurių žodžių nemokėtų jaunesnis skaitytojas, jam tikrai gera proga būtų juos išmokti. Šiame skyriuje pajuntama žemės meilė — džiaugsminga, gyva, jaunatviška.

Poeto požiūris į pasaulį pozityvus, šviežias. Gyvi vaizdai, sklandi ir turtinga lietuvių kalba, įvairios eilėraščių formos iš reiškia mums suprantamu būdu poeto meilę kūrinijai ir Kūrėjui — žyniui. Atsigaivinimui tai puiki knyga.

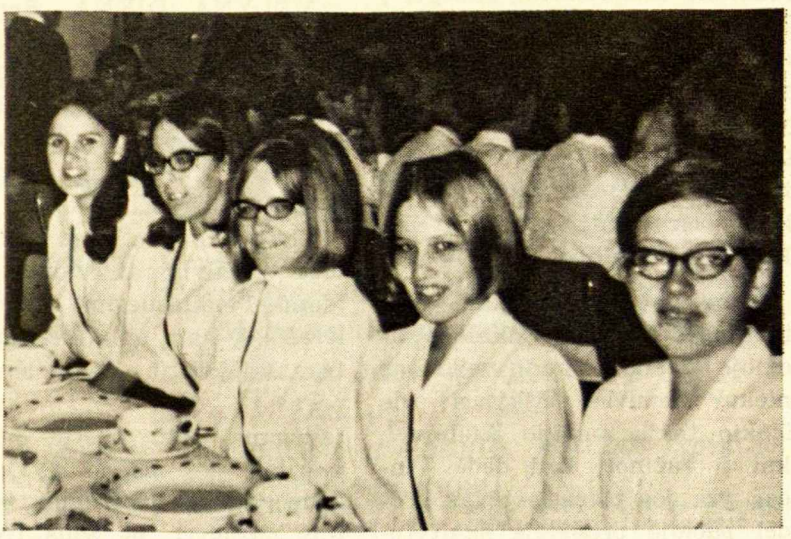

Hamiltono moksleivės šventės puotoje
M. Borusienės nuotr.

Hamiltono kuopos globėjos E. Gudinskienė ir S. Martinkutė praveda dainas kuopos šventės metu.

M. Borusienės nuotr.

WORCESTERIO MOKSLEIVIAI ROCHESTERIO ŠVENTĖJE

Worcesterio Stasio Šalkauskio kuopos keturi nariai balandžio 27-28 dienomis buvo nuvykę į Rochesterį pas Miško Brolius; į jų aštuntąją metinę šventę. Ten susipažinome su moksleiviais iš Clevelando, Hamiltono ir Rochesterio. Šventė prasidėjo šeštadienio vakare su Clevelando šokių grupės "Grandinėlės" pasirodymu šv. Jurgio par. salėje. "Grandinėlė" puikiai atliko dešimtį lietuviškų šokių su tokiu įsijautimu, jog atrodė, lyg kad ką pats šokis turėjo išreikšti — tuo metu tikrai vyko. Jų sudaryto įspūdžio mes ilgai neužmiršime. Po programos buvo šokiai, kuriuose buvo džiugu matyti tiek daug lietuviško jaunimo.

Sekmadienį 11 valandą buvo pamaldos šv. Jurgio bažnyčioje, kuriose dalyvavo nemažas skaičius moksleivių ir studentų su vėliavomis. Po pamaldų sugrįžome į bažnyčios salę, kur mūsų laukė pietūs, taip skaniai šeimininkių paruošti. Kai pavalgėme, prasidėjo šiai dienai skirta programa. B. Krokys pasveikino visus susirinkusius, ir esa čių kuopų atstovai davė savo sveikinimus. Taip pat žodį tarė ir dr. Lelis, iš Centro Valdybos Paulius Alšėnas, tarp kitų. Po kalbų buvo vaidinimėlis, paruoštas Rochesterio ateitininkų. Po to p. Krokys padėkojo visiems atvykusiems ir pamažu pradėjome skirstytis namo.

Stasio Šalkauskio kuopa nori nuoširdžiai padėkoti už tokį gražų priėmimą ir už įdomias dienas, kurias praleidome pas jus. Linkime jums dar daug metų laimingai gyvuoti ir dirbti Lietuvos naudai.

Morta Kurliandskaitė

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

GARBĖS PRENUMERATAS PO 10 DOL. ATSIUNTĖ:

A. Balčytis ir J. Baužys (Čikaga), E. Jurevičiūtė (N. Jersey), kun. V. Martinkus (R. I), kun. V. Memėnas (Ill.), kun. J. Pragulbickas (N. Jersey), P. Tamulionis (Cleveland), kun. K. Žvirblis (Washington, D.C.).

AUKOJO ATEIČIAI PAREMTI:

New Yorko ir New Jersey Ateitininkai Sendraugiai — 350 dol.; J. Žilionis — Cleveland, 3 dol.; E. Vilimaitė — Čikaga, 1 dol.

AUKOJO UŽSIENIO MOKSLEIVIJOS PRENUMERATAI APMOKĖTI:

Kun. J. Pragulbickas — N.J., 6 dol.; A. Mažiulis — Mass., 5 dol.

Už garbės prenumeratas ir aukas nuoširdžiai dėkojame.

ATEITIES Administracija

ROCHESTER

Š. m. balandžio 28 d. Rochesterio Miško Brolių Kuopos Moksleiviai ateitininkai ruošė savo metinę šventę. Šią šventę pradėjo balandžio 27 d. vakare "Grandinėlės" spektakliu — susipažinimo vakaru. Publikos buvo labai daug, visi bilietai buvo išpirkti. Balandžio 28 d. 11 val. ryto į pamaldas jaunimas atėjo su penkiomis vėliavomis. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. L. Januška. Po pamaldų parapijos salėje visiems at-kams ir svečiams įvyko vaišės, kurias paruošė Ročesterio ateitininkės sendraugės. Jūratė Krokytė, kp. pirmininkė, kalbėjo apie šventės prasmę. Vaišėse dalyvavo ir daug "Grandinėlės" šokėjų. Mus sveikino Centro Valdybos vardu — Paulius Alšėnas; Clevelando Studentų At-kų draugovės vardu — Antanas Razgaitis; Moksleivių kuopos vardu — Kęstutis Sušinskas; Worcesterio — Susana Pauliukonytė; Hamiltono kuopos vardu — p. Jeronimas Pleinys. Sendraugių skyriaus pirmininkas, dr. Lelis, pasveikino moksleivius ateitininkus šventės proga ir jų veiklai paremti paaukojo 20 dol. Rochesterio Skautų skyriaus vardu sveikino Stasys Ilgūnas. Sekė meninė dalis, kurios metu Rochesterio moksleiviai suvaidino vieno veiksmo vaizdelį iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Šventė baigta Ateitininkų Himnu. **Ramunė Krokytė**

SUSIKAUPIMAS

Šių metų kovo 4 d., Hamilton'e įvyko ateitininkų susirinkimas. Štai ką mums apie jį rašo du tos vietovės jaunučiai.

— — —

Susikaupimas yra žmonių susirinkimas ramoje aplinkoje, kai jų tarpe yra ir paskaitininkas arba žymus žmogus, dažniausia kunigas, kuris jiems perduoda savo mintis. Šiam susikaupimui iš Čikagos atvyko mums labai žinomas "Laiškai Lietuviams" vyriausias redaktorius kun. Kęstutis Trimakas. Gaila kad, palyginus, mažai žmonių pasinaudojo šia auksine proga. Labai liūdna, kad parapijiečiai neatsilanko į tokius susikaupimus, kur galima apsišviesti giliomis mintimis. Man asmeniškai atrodo, kad žmonės yra perdaug praleidę tokių susirinkimų, kad galėtų įvertinti tokias tikrai auksines progas, kurios nelabai dažnai pasitaiko.

Antanas Gudenskas

— — —

Per šį įdomų susikaupimą aš labiausiai prisiminiau mūsų tris auksines progas. Nors tie susikaupimai yra įdomūs, dažniausiai mums atsibosta jų klausyti. Jei jie būtų trumpesni, ar rečiau pasitaikytų, tai būtų labai įdomu. Jei jie būtų trumpi, tai ateitininkų organizacija būtų daug didesnė. Taip būtų todėl, kad šeštadieniais namie būna nuobodu, ir jei mes žinotumėm, kad galėsim ką nors naujo išmokti, tai ir atvažiuotumėm. Man patiko šis susikaupimas, nes jame daug išmokau.

Danutė Bilevičiūtė

IŠ ATEITININKŲ ISTORIJOS

Trečiasis Federacijos Vadas

Kai 1930 m. prof. St. Šalkauskis atsisakė būti perrenkamas Federacijos Vadu, buvo išrinktas prof. Kazys Pakštas.

K. Pakštas buvo įdomus, spalvingas, kiek "kitoniškas" nei visi kiti lietuviai profesoriai. Kodėl kitoniškas? — nes neseniai buvo parvykęs iš Amerikos. Buvo atviresnis, laisvesnis savo apsiėjime su žmonėmis, netoks formalus. Labai dinamiškas, judrus. Net nepažįstamus užkalbindavo, todėl ir studentai jį labai mėgo.

Jis gimė 1893 m., Aukštaitijoje. 1914 m. atvyko į Ameriką, kur baigė Fordham'o universitetą. Gyvendamas šiame krašte, daug veikė lietuvių tarpe. Buvo labai geras oratorius — kalbėtojas. Jo kalbų žmonės klausydavosi su dideliu malonumu ir susidomėjimu. Amerikoje jis redagavo "Darbininką", stipriai veikė su vyčiais.

Iš profesijos K. Pakštas buvo geografas. 1925 m. jis grįžo į Lietuvą. Dėstė universitete, rašė mokslinius darbus, daug keliavo po įvairius kraštus. Automobiliu tris mėnesius yra važinėjęs po Š. Amerikos vakarus, keliavo Brazilijoje, Afrikoje. Yra buvęs beveik visuose Europos kraštuose. Suorganizavo Lietuvos geografų draugiją. Buvo apdovanotas medaliais, jų tarpe — Švedijos ir Latvijos.

K. Pakštas buvo didelis visuomenės veikėjas. Jam rūpėjo Lietuvos demokratijos išlaikymas, ragino kad lietuviai būtų tolerantiški vieni kitiems. Jis pramatė, kad Lietuvai grėsia didelis pavojus iš Rusijos ir Vokietijos. Kad lietuvių tauta nemirtų, jis ragino lietuvius siekti aukštojo mokslo, daug rašyti ir kurti vertingų veikalų, užmegzti ryšius su kitų tautų kultūrininkais. Tuo tikslu jis važinėjo po visą Lietuvą, sakydamas ugningas kalbas. Lietuvių tautai jis metė šūkį: "Pasukti Lietuvos laikrodį šimtą metų pirmyn!"

Prof. Pakštas skelbė, kad lietuviai turėtų įsigyti "atsarginę" Lietuvą kurioje nors pasaulio dalyje. Tada, jei Lietuvą laikinai pavergtų kita valstybė, lietuvių tautos dalis turėtų kur prisiglausti, savarankiškai valdytis ir kurti. Tam tikslui jis buvo numatęs Britų Hondurą Centrinėje Amerikoje.

Ateitininkų Federacijos Vadu jis buvo iki 1940 m. Taigi, net dešimtį labai sunkių metų. Karui užėjus, išvyko į Ameriką, ir savo visuomeninę ir mokslinę veiklą tęsė šiame krašte. Jis dėsto daugelyje universitetų, tarp jų ir Kalifornijos UCLA.

Prof. K. Pakštas mirė prieš keletą metų Čikagoje.

Lietuvos paukščiai

Linksmumas eina per girias,
Paukšteliai kelia vestuves . . .

Jei gyvenate užmiestyje, ar netoli parko; jei savaitgaliais išvažiuojate į gamtą, kur daug medžių ir krūmų, tai jūs žinote, apie ką šioje dainelėje dainuojama.

Balandžio, gegužės ir birželio mėnesiais iš visų medžių šakų byra cieksėjimai, ulbavimai, tarškimai, klyksmai ir tirlenimai.

Nuo neatmenamų laikų žmonės stebėjosi tų mažų sutvėrimėlių balseliais. Visos tautos yra kūrusios pasakų, padavimų ir dainų apie paukščius. Daugelyje tų pasakų paukščiai atneša laimę, numeta auksinę plunksną, padeda auksinį kiaušinį, išpranašauja ateitį, ar išplepa paslaptį, kaip toji gegutė mūsų pasakoje "Eglė žalčių karalienė". Kitose pasakose paukščiais paverčiami karalaičiai ir karalaitės, berniukai ir mergaitės. Taip atsitinka pasakose "Dvylika brolių juodvarniais lakstančių" ir "Gulbė karaliaus pati". Žmonės bando pamėgdžioti paukčių garsus. Kai kuriems tai puikiai pavyksta.

Daug poetų ir kompozitorių yra rašę eiles, kūrę muziką apie paukščius. Tikriausiai jūs esate girdėję Saint-Saens simfoninę poemą "Gyvulių Karnivalas". Tiesiog nuostabu, kaip kompozitoriui pavyko atkurti charakteringus paukščių garsus ir judesius. Yra ir baletų apie paukščius. Tai Čaikovskio "Gulbių ežeras" ir Stravinskio "Ugninis paukštis".

Ilgai žmonės manė, kad paukščiai gieda todėl, kad džiaugiasi gražia diena, arba norėdami žmones palinksminti. Tačiau mokslininkai yra ištyrę, kad paukščiai savo giesmėmis kalbasi, ir kalbasi apie labai svarbius ir rimtus dalykus.

Vos parlėkęs iš šiltų kraštų, paukštelis turi susiieškoti sau gyvenvietę. Išsirinkęs patogų medį, jis garsiai visiems

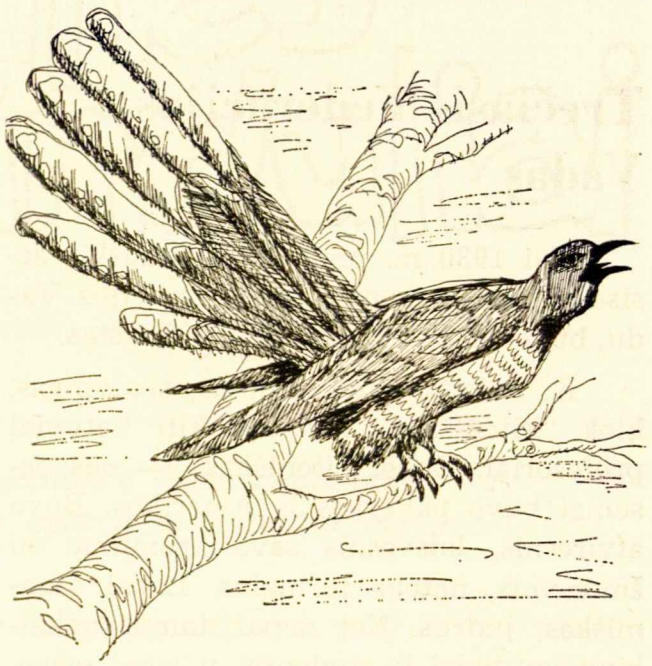

Gegutė

paukščiams praneša, kad "čia mano medis, ir tik mano vieno! Po to reikia susirasti patelę, kad su ja galėtų pradėt sukti lizdą ir augint vaikelius. Ir vėl reikia čiulbėti. Šį sykį — švelniau ir gražiau — kad paukštytei patiktų. Taigi, šią giesmelę gieda tik patinėliai. Dar kitokiais garsais paukštelis praneša savo šeimai, kad pavojus artėja — katinas į medį atsliuogia, ar vanagas iš debesų atsklendžia. Skirtingiems tikslams skirtingi ir čiulbesiai.

Mokslas, kuris tyrinėja paukščius, vadinamas *ornitologija*. Jis yra zoologijos mokslo šaka.

Kad žinotumėte kaip lietuviškai vadinti paukščius, čia pateikiame jums kai kurių pavadinimus. Smulkesnių žinių apie juos galėsite rasti ir angliškose knygose.

Pasistenkite išmokti bent dažnai matomų paukščių lietuviškus vardus. Kai kurie iš čia minimų paukštelių nėra žinomi Amerikoje. Tą pažymėsime prie jų vardų. Kai kurių Lietuvos paukščių kitos rūšys gyvena Amerikoje. Be to, savo gy-

venamuose kraštuose jūs matote ir tokių paukščių, kurių Lietuvoje visai nebuvo.

Pažiūrėkite — kiek daug mūsų dainų apdainuoja paukštelius. Gal jūs žinote jų daugiau, negu čia suminėta?

*

— Lakštingalėle, gražus paukšteli,
Kodėl nečiulbi anksti rytelį?
— Ko aš čiulbėsiu anksti rytelį —
Piemens išdraskė mano lizdelį . . .

*

Atskrend sakalėlis per žalią girelę,
Atmušė sparnelius į sausą eglelę . . .

*

Vieversys:

Čyru-vyru pavasaris,
Palikau vaikelius nelesintus.
Kai parlėksiu — palesinsiu,
Prakirsiu ledelį — pagirdysiu.

Lietus, lietus lyja, lyja
Gandras varles ryja, ryja.
Kur didesnės —į terbikę,
Kur mažesnės — į gerklikę.

*

Čiulba, ulba volungėlė
Vyšnelių sodely . . .

*

Kregždė:

Vyt, vyt, vagis, vagis!
Vyt, vyt, ir pavijus,
Išsikepus, išsivirus,
Su vaikeliais gū-ū-ūrkšššt!

*

Tilvikas:

Kliku . . . klieku . . .
Kliku . . . klieku . . .
Duokit sliekų,
Sillvin, skillvin.
Pliks . . . pliks . . . tillviks!

Kikili, kikili, laibakoji,
Kur tujen šią naktelę nakvojai?
Ar aukštam kalnely pušynuose?
Ar margoj klėtelėj plunksnynuose . . .

*

Dudutis:

Petrai, Petrai, tu tu tu!
Žmonės aria, tu tu tu!
Ir akėja, tu tu tu!
Ką tik turi, tu tu tu!
Darže sėja, tu tu tu!
O tu drybsai, tu tu tu!

*

—Oi griežle, griežlele mano,
Kur buvai šią vasarėlę?
— Pievoj, pievoj
Šienelį grėbiau.
Už arklio pėdos tupėjau,
Pro pradalgėlę žiūrėjau:
Grėblys, grėblys
Man lizdą ardys.

*

Oi tu strazde, strazdeli,
Tu puikusis paukšteli,
Ko čiulbėjai
Lazdynų krūmely? . . .

*

— Žvirbli, žvirbleli,
—O ko ko?
— Ką tu veiki?
— Negaliu . . .

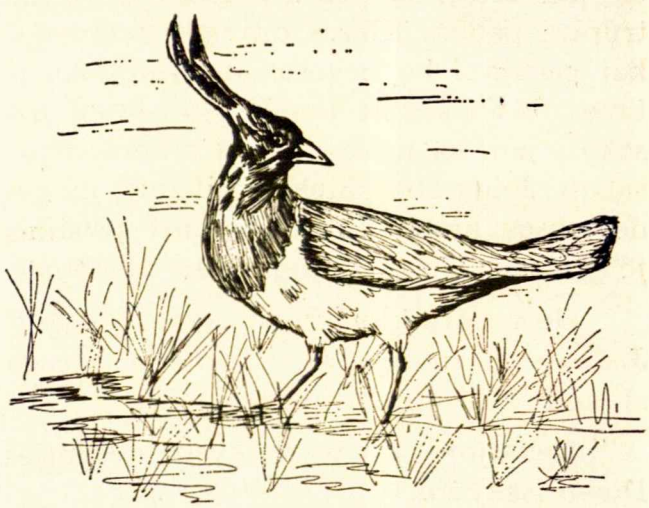

Pempė

"Stovykla kelia vėliavą" — iš MAS stovyklos Kennebunkporte. Vytauto Maželio nuotrauka

KOKS YRA GERAS DRAUGAS?

Geras draugas yra toks, kuris yra geras ne tik tau, bet ir kitiem. Jis gyvena pagal savo tikėjimą ir būna geras savo namuose.

Jis tavo draugas visada, ne tik tada, kai neturi su kuo draugauti ir su juo truputį pabūni. Geras draugas nenubėgs, kai padarysi ką negero. Jis nesijuoks iš tavęs, bet stengsis tau padėti. Jeigu pasakysi jam ką nors, jis neis kitiems išpasakoti. Jeigu abu pateks į nelaimę, jis nedės visos kaltės ant tavęs, bet prisiims jos ir sau. Geras draugas tau nemeluos.

Geras draugas yra ir geras žmogus. Jis nemuš mažesnių už save ir visada stengsis būti visiems geras.

Religijoje — jis laikysis dešimties Dievo įsakymų.

Namuose — jis klausys tėvų ir darys, ką jie jam sako. Grįžęs namo iš mokyklos, neis tuojau peštis su broliais ir seserimis.

Tokių gerų draugų nėra daug.

Kęstas Urbonavičius

KA MAN REIŠKIA LIETUVA?

Lietuva yra mano tėvų numylėta žemė. Apie jos pievų grožį, girių žalumą, jos paukščių čiulbėjimą mano tėveliai daug kalba. Aš jų akimis matau Lietuvą, nors aš niekada ten pati nebuvau. Matau kaip ten anksti pavasarį, vos sniegui nutirpus, miške pražysta mėlynos žibutės ir kaip išsprogus medžių lapams, šakose gegutė kukuoja. Ten pievose vyturėliai čiulba. Niekur pasauly nėra tokio gražaus krašto, kaip mano tėvų gimtoji žemė Lietuva.

Danutė Bilevičiūtė

Prasilaužimas kovoje prieš badą

(Proteinas iš . . .alyvos)

Šiuo metu visa eilė pasaulinio mąsto alyvos kompanijų dirba maisto gaminimo projektus. Maistas bus gaminamas iš . . . alyvos. Jau yra įrodyta, kad tokis "stebuklas" yra galimas. Pats gaminimo procesas yra toks: alyvoje yra angliavandenių (carbohydrates), kuriuos galima pavers ti į proteiną. Šį darbą atlieka tam tikros bakterijos; paprastai kalbant, — vyksta rauginimo procesas, labai panašus į duonos ar alaus rauginimą.

Visa eilė mokslininkų šio projekto atžvilgiu sakosi esą optimistai. Gulf alyvos kompanija jau galinti pagaminti proteino svarą, kuris kainuos apie 35 centus. Gamybai padidėjus, tikimasi kainą numušti iki 12 centų už svarą. Tai jau būtų prieinama kaina visai eilei badaujančių kraštų, nes proteino miltai bus maišomi su kasdieniniais, labai žemo maistingumo produktais.

Šio maisto gamyba yra įdomi tuo, kad angliavandeniai yra alyvos pramonės "atliekamieji produktai", t. y. juos iš alyvos atskyrus, — vistiek nenukentės visa eilė pagrindinių alyvos gaminių, pvz. benzinas ir motorų alyvos.

Meksikos vyriausybė studijuoja planus, kaip dabartinę alyvos gamybą paversti vėl anglies gamyba, kad visa alyvos pramonė būtų naudojama tik maisto reikalams. "Mes iki šiol deginome javus", — sako vyriausybės atstovai.

Naujasis maistas jau buvo duodamas visai eilei gyvulių; žiurkėms, kiškiams ir vištoms. Jokių blogų efektų nerasta.

Tyrinėtojai kalba, kad, panašų procesą pavartojus, galima pagaminti proteiną ir iš natūralių dujų.

LIETUVIŠKI PAUKŠČIŲ PAVADINIMAI

Alksninukas — linnet.
Antis — duck.
Apuokas — horned owl.
Baublys — bittern.
Blezdinga — swift.
Eukutis — nuthatch.
Dagilis — goldfinch.
Devynbalsė — warbler.
Dudutis — hoopoe (Amerikoje jo nėra. Tai labai puošnus, margas paukštis. Rusvos spalvos, su dideliu kuodeliu ant galvos).
Erelis — eagle.
Fazanas — pheasant.
Garnys, gandras — stork.
Gegutė — cuckoo.
Genys — woodpecker.
Gervė — crane.
Gulbė — swan.
Griežlė — rail, corn crake (Amerikoje nesutinkama, daugiausiai gyvena Europoje. Griežlė yra rusva, su juodais dryželiais. Gyvena pievose, nepaprastai greitai bėgioja, ir čerškia: "dre-dre, dre-dre".
Jerubė, virbė — grouse.
Juodvarnis — blackbird.
Kalakutas — turkey.
Karvelis, balandis — pigeon.
Kėkštas — jay (Amerikoje gyvena kėkštas mėlynasis — blue jay).
Kielė — wagtail (Amerikoje atskrenda tik azijatiška kielė. Lietuvoje žinomoji kielė yra grakštus balsvas paukštelis su ilga uodega, kurią nuolat kilnoja. Bėginėja upių ir ežerų pakrantėmis).
Kikilis — chaffinch.
Kiras, žuvėdra — gull.

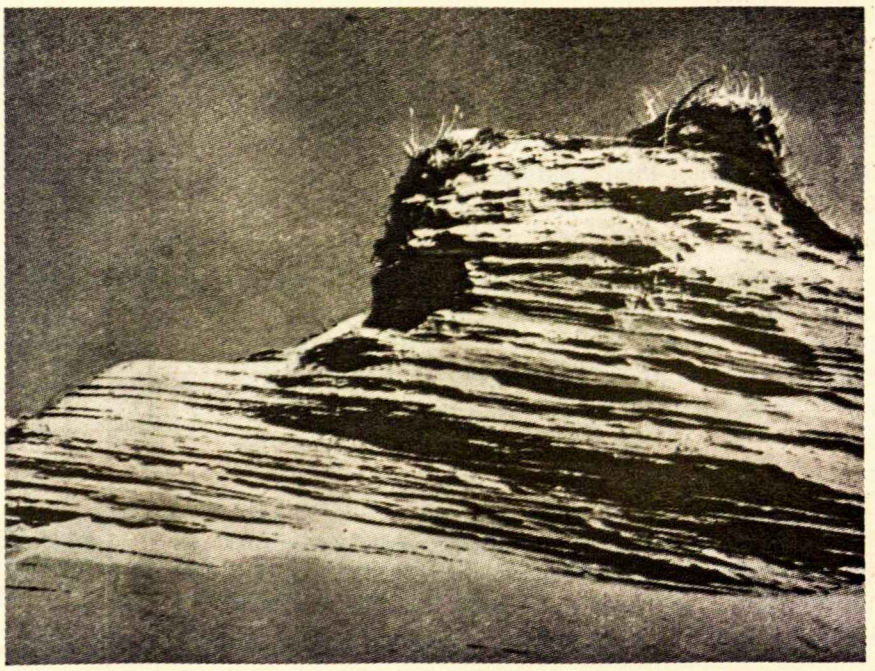

Ar galėtumėte atspėti, kurioje pasaulio dalyje šis kalnas nufotografuotas? Atsakymas — sekančiame numeryje.

Kirlys — vulture.
Kovas — rook (Amerikoje nežinomas. Plačiau apie jį — kitoje vietoje).
Krakšlė — waterthrush, warbler.
Kregždė — Swallow, house marlin.
Kryžiasnapis — crossbill.
Kuolinga — curlew.
Kurapka — partridge.
Kurtinys — cock of the woods.
Lakštingala — nightingale.
Lėlys — whippoorwill.
Liepsnelė, raudongurklė — redbreast, robin.
Lygutė — wood lark.
Nykštukas, karaliukas — kinglet.
Pelėda — owl.
Pempė — plover.
Perkūno oželis — common snipe (Kai poruojasi ,skraidydamas mekena kaip oželis. Tai daro ne su gerkle, bet plunksnomis, kai jos suvirpa ore, staiga apsisukus).
Povas — peacock.
Putpelė — quail.
Sakalas — falcon.
Slanka — woodcock.
Sniegena — bullfinch (Amerikoje nėra. Visa papilvė raudona, turi juodą kepuraitę ir buką juodą snapelį. Minta kadugių ir šermukšnių uogomis. Labai baikšti, bet prijaukinus, išmoksta pamėgdžioti garsus).
Starta — bunting.
Strazdas — thrush.
Strutis — ostrich.
Suopis — buzzard.
Svirbelis — cedar waxwing.
Šarka — magpie.
Tetervinas — black grouse.
Tilvikas — sand piper.
Vanagas — hawk.
Varna — crow.
Varnas —raven.
Varnėnas — starling.
Vieversys, vyturys — sky lark.
Višta — chicken, hen.
Volungė — oriole.
Zylė — titmouse.
Žaliukė — greenfinch.
Žąsis — goose.
Žvirblis — sparrow.

Galvosūkis

Skersai: 4. Mėlynos pavasarinės gėlytės. 6. Jos kerpa. 9. Ką karvė sako. 9. Kai pieštukas nulūžta, jis —. 11. "Tipas" — vienaskaitos įnaginninke. 13. Kai pelės išsigąsta, jos — (daro labai plonytį garselį). 15. Pelių spalva. 16. Medis su ilgomis, plonomis, žemyn svyrančiomis šakomis. 18. Berti sėklas į žemę (sutrumpintai). 22. Paukščio, kurio vardą turi Baltimorės beisbolo komanda, lietuviškas pavadinimas. 24. Jei žuvis neturi bent vieno —, ji negali vairuoti savo plaukiojimo. 25. Pavasarį mes — varnėnams inkilėlius. 26 Sergėti. 28. Mes jau — savo suoluose. 30. Sveikas kaip — (raudona, aštraus skonio daržovė). 31. Tai, ką vakare vaikams skaito. 32. Ne naujų. 34. Kai norime ką nors nutildyti, sakome "—". 35. Prisivalgiusi. 37. Paukštelis, kuris šaukia: "pliks... pliks". 38. Kai rankos delnas ir pirštai sudedami taip, kad galima ką nors jais pasemti, pasidaro —.

Žemyn: 1. Graži, kvepianti, balta, rausva arba tamsiai raudona gėlė. Angliškai peony. 2. Raugintos duonos gėrimas. 3. Dideli, mėlyni triukšmingi paukščiai. Angliškai jays. 5. Perkūno — yra paukštelis, kuris skraidydamas mekena. 7. Kai ji šviečia, būna graži diena. 10. Mažytis paukštelis, angliškai titmouse. 13. Kuoduotas paukštis, kuris mėgsta šlapias pievas ir šaukia: "gyvi, gyvi!"; angl. — plover. 14. Paukščiai, kurių varde randamas žodis "pelės". 15. Ten žydi ramunės. 17. Susveikti. 19. Vaikas išbėgo į lauką tik su viena — (namie avimas minkštas apavas). 20. Labai gražios, didelės gėlės, kurių varde yra žodis "Jurgi". 21. Nepradėk miegoti! 22. Nuodinguose grybuose yra —. 24. Tas pats žodis kaip ir 31 skersai, tik vienaskaitos kilmininke. 27. Žuvies kiaušinėlis. 29. Kirliai maitinasi — (negyvais žvėreliais). 31. — mus nėra pelių. 32. Klevo arba beržo sunka, kurią žmonės renka į indus ir geria. 34. Tas pat kaip ir 34. skersai. 36. Jis, ji; tas, —.

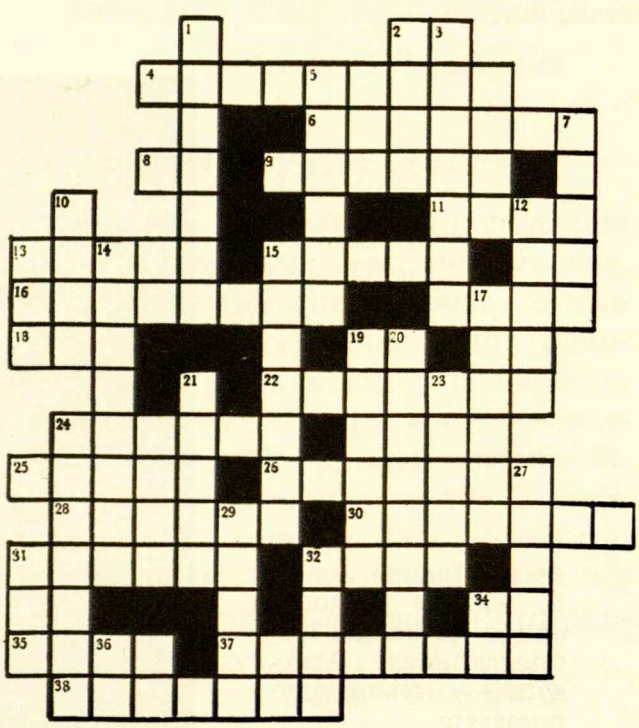

KREIVOS ŠYPSENOS

PRIEŠ KĄ BELIKO PROTESTUOTI?

Taip turėjo atsitikti. Bravados Universiteto studentai, išgavę visus savo reikalavimus, — pritrūko "idėjų": prieš ką toliau demonstruoti? Pagaliau sušaukė didžiulį susiėjimą ant administracijos pastato laiptų.

— Studentai! — sušuko Harvey Velniapypkis, — mes nebeturime idėjų! Ko daugiau begalime reikalauti? Administracija pasidavė kiekvienam mūsų reikalavimui ir, jeigu mes greitai nesurasime ko nors naujo, — mums gali tekti grįžti į klases!

(Garsus visų būūū).

— Kodėl mes negalima reikalauti, kad berniukai ir mergaitės galėtų gyventi tame pačiame kambaryje? — sušuko vienas.

— Jau galime, durniau, — atšovė kitas, — mes gavome tą privilegiją, kai užrakinome futbolo trenerį trims dienoms dušuose!

—Kodėl negalime reikalauti, kad joks mokytojas nebūtų samdomas, neperėjęs vienų metų blaivaus persekiojimo vienoje iš mūsų korporacijų? — pareiškė kitas.

— Idijote, tai jau buvo priimta sudeginus gamtos fakultetą, — atsakė jo kolega.

— O aš maniau, kad mes sudeginome gamtos fakultetą todėl, kad jie nenorėjo mums duoti kavos egzaminų metu...

— Prašau! Studentai! Nestovėkite ten su iškištais liežuviais! — pareiškė Velniapypkis, — juk turi būti dar kas nors, ko mes dar nesame iš jų gavę!

— Aš žinau! Pagriebkime teisių fakulteto dekaną ir tuo priversime JUOS sugalvoti kokią ideją! — sušuko barzdotas jaunuolis.

— Taip, — pridėjo jo kaimynas, — kodėl mes visuomet turime reikalavimus sugalvoti?! Mokyklos pareiga mums protestus surasti!

(Garsus visų pritarimas)

Atsakė Vielniapypkis:

— Tai būtų administracijos žaidimas! Jie mėgintų sugalvoti mums tokius reikalavimus, kuriems jie lengvai galėtų pasiduoti! Bet kokia tai būtų demonstracija? Aš sakau — šį sykį einame iš paskutiniųjų! Jie turi įsitikinti, kad mes nejuokaujame; kitaip jie sugrąžins mus į klases, vėl tą visą šlamštą mokytis. Ar todėl mes einame į universitetą?!

(Visi choru: "Ne!")

Aš jau sugalvojau, kolegos! Turėkime demonstraciją ir protestuokime tą faktą, kad universiteto administracija pasidavė visiems mūsų reikalavimams!

— Jie palaiko mus!

— Jie atėmė mūsų garbę!

(Murmėjimas minioje)

— Mums jau atsibodo gyventi leistinumo ir pataikavimo visuomenėje!

Velniapypkis pradėjo visus vesti prie tvarkos:

— Gal ir pavyks; mes užrakinsime rektorių į dramos departamentą ir tol neišleisime, kol universitetas nepradės mums taikyti sankcijų! Mes turime savo vyriškumą atgauti!

—Jeigu jie mums atleis, — mes sudraskysime profesorių klubą į gabaliukus!

— — —

Po to, kai moterų administratorė buvo studentų užrakinta maudymosi baseine keturioms dienoms, universiteto administracija pagaliau sutiko ir nutarė demonstrantus nubausti.

Tai buvo demonstrantų šauniausioji valanda. Bravados Universitetui buvo paduotas studentų pareiškimas, kad ateityje, jei jis nesutiks nubausti kokį studentą už nedrausmingumą — Studentų Unijos Namai bus sudeginti iki pamatų...

PAMILAU AŠ SAULĘ

Pamilau aš saulę
Kaip mergaitę jauną,
Kai jau reumatizmas
Švilpdams kaulus piauna.

Aš taip myliu saulę
Kaip nemyli niekas:
Žydžiu ir dainuoju
Kaip džiovintas sliekas.

Radus saulėn kelią,
Radus laimės raktą,
Iš manęs padarė
Meilė šį abstraktą.

Pamilau aš saulę
Kaip gražuolę grakščią,
Sąnariai dainuoja,
Solo ima vaikščiot.

Ir mane ji myli,
Aišku ir pavydi.
Vakare kai mato,
Giltinė kad lydi.

Abstraktas

ALp(LKA)1786
1968, Nr.5

Moksleivių ateitininkų vasaros st[illegible]

KANADOJE: WASAGA BEACH, ONTARIO

pas Tėvus Pranciškonus

Jaunučiams ir moksleiviams — liepos 28 — rugpiūčio 10 dienomis.

Dėl informacijos ir registracijos:

Kanados MAS CV Atstovas
V. Kolyčius, 86 Glenholm
Toronto, Ont., Canada
Tel. 534-5586

ir per savo vietovės kuopos valdybą bei globėjus.

KALIFORNIJOJE:

Dėl datos bei bendrų informacijų susiriškite su savo globėjais.

RYTUOSE:
KENNEBUNK PORT, MAINE

pas Tėvus Pranciškonus

Jaunučiams ir moksleiviams—rugpiūčio 4 — 18 d.d. Dėl informacijos ir registracijos:

Rytų MAS CV Vyr. Atstovas
A. Juzaitis
207 Yellowstone Rd.
Plymouth Meeting, Pa. 19462
Tel. 838-6022

ir per savo vietovės kuopos valdybą bei globėjus.

DAINAVOJE
MANCHESTER, MICH.

Moksleiviams — birželio 16-30 d.d.
Jaunučiams — birželio 30 — liepos 14 d.d.

Dėl informacijos ir registracijos:
MAS Centro Valdyba
1911 Beverly Hills Dr.
Euclid, Ohio 44117

Čikagoje:

D. Viliušis, 4050 So. Campbell
Chicago, Ill. 60629
Tel. LA 3-8330

Ona Rušėnienė
7247 So. Maplewood
Chicago, Ill. 60629
Tel. 778-8645

Cicero:

Nijolė Baronienė, 1436 So. 49 Ct.
Cicero, Ill. 60650
Tel. OL 2-3212

Antanas Tauginas, 1529 So. 49 Ct.
Cicero, Ill. 60650
Tel. OL 6-5174

ir per savo vietovės kuopos valdybą bei globėjus.

KANADOJE: MONTREALYJE

Lorentian kalnuose — Baltijos Stovykloje

Liepos 13 — 20 dienomis.
Dėl informacijos ir registracijos:
Seselė Margarita
1450 Rue de Seve
Montreal 20, Que., Canada

ir per savo vietovės kuopos valdybą ir globėjus.

30.725.12